

Religionsguiden

– Finn ut hva som passer for deg! Utopia stiller spørsmålene, du finner ut hvilket livssyn du bør velge.

Side 15-17

Herman skal senke flyprisene

I intervju sier påtroppende ordfører Herman Kristoffersen at AP vil skaffe statlig subsidiering av fly til Nord-Norge.

Side 7

Krig, katastrofe,

Internasjonalt Seminar henter fram 80-tallets stigmatisering av Sør.

Side 3

Universitet i Bodø?

– Men Universitetet i Tromsø vil ikke gi slipp på midler.

Side 12

Presser opp debatten

Støttesenteret for inestramede viser til enorm pågang. Leder Lene Rostøl håper på et tverrfaglig prosjekt.

Side 17

Hus til hus med Jusshjelpe

Jusshjelpe setter igang første rettshjelpsundersøkelse i Nord-Norge på 25 år.

Side 6

kultur

Råbra fysiocup

Uten usportslig oppførsel ville FysioCup omkommet. Festen ble avsluttet med klining i alle kroker.

Side 23

Elling, Yoko Ono og Vannliljen

Tragikomisk, tragisk og grusomt i bokform.

Side 27

Tema: Et tapt århundre

Vår historie drukner i fjerne stumfilmer.

Side 28-29

meninger

Leder

– Seil til København!

Kronikk

Kanskje litt i minste laget. Lilletun?

Side 2

Leserinlegg

Kreativitet til hælvetet Om homsete busskort - svar – Litt kjøtt har no vel aldri drept nå?

Side 18

Husk Utopia på Internett: WWW.UTROPIA.NO

Utopia

Studentavisa i Tromsø

- Nr. 13
- 13. oktober 1999
- Uke 41
- 24. årgang

Trosser økonomi - bygger idrettshallen

FOTO: VEGARD BØNES

Måneders utsettelse og over to millioner i budsjettert sprekk hindrer ikke samskipnaden i å bygge idrettshuset. På-Morten Grande og TSI kan ta idrettshu-

set i bruk til trening fra neste høst. – Vi er veldig, veldig glad og lettet, sier direktør Vidar Bakken i studentsamskipnaden. Side 4

Landsdekkende aksjon mot statsbudsjettet

7 millioner realnedgang i UiTø-budsjettet, null økning i stipendandelen og kutt av 200 studieplasser er resultatet av regjeringens budsjettframlegg. – Fremdeles ligger studentens økonomi under EUs fattigdomsgrense, sier studentleder Line Kjelstrup. Onsdag demonstrerer alle norske studenter mot Bondevikregjeringen. Side 5

Møte mellom grønntoner

Aktuell på kunstforeningen leter Roar Werner Eriksen etter sannheter – blottet for intellektuelle og akademiske forestillinger. – kunst er noe vi må tilegne oss, sier kunstneren. Side 25

FOTO: TORI FALCK

— Seil til København!

Under napoleonskrigen begynte norske akademikere i Danmark å samle inn penger til å starte et eget norsk universitet. Det tok flere år før forslaget ble tatt alvorlig i de riktige kretser – man regnet ikke Norge som stort nok til å fylle en så dannet forskningsinstitusjon. Dessuten var det fare for utvanning av kompetanse, både for professorer og kandidater. – Hvorfor kunne ikke nordmenn som ønsket å studere, bare seile til København og få utdanning hos folk med dømmekraft og tradisjon?

Da forslaget om universitet i Christiania under tvil ble tatt opp blant rådgiverne til Fredrik den sjette, for senere å bli godtatt, fikk Norge sitt knøtteuniversitet. Historien gjentok seg i grove trekk et par-tre ganger til over de neste 150 årene i Norge, mot viljen til nye konservative akademikere og kongehus/regjeringer.

Norgesnettrådet har et godt poeng når forslaget igjen tas opp til vurdering. Sverige har fjorten universiteter og Finland har tjue. 500.000 mennesker i Nord-Norge har Tromsø, og flyttestrømmen mot Sør-Norge blir stadig striere.

Regjeringens distriktsprofil har lav børsnotering i budsjettforslaget – kanskje aller verst for Universitetet i Tromsø. Når alle høgskoler nordpå sliter med rekrutteringen, er det et kunstgrep å la samtlige i stikken. Like profesjonelt er det at Universitetet i Tromsø utelukker alle høgskolene fra det gode selskap, spesielt når UiTø selv sliter med å markere seg. Kinoreklamene sa, for alt man vet, at Oslo er et interessant akademisk klekkested, og at ungdom i Nord-Norge heller bør dra dit.

Hvorfor ikke satse på et universitetsmiljø i nord? Lenger øst har både Murmansk og Arkhangelsk universitet, sistnevnte med egen avdeling fra UiTø.

Utsiktene for studentene er dårlige på UiTø – vakante stillinger lokker ikke fram engasjementet. Dersom forskning og undervisning er interessant, bør Bodø være interessant. Ikke bare for doktorgrader på høgskolen, men for et universitet som kan være med å trekke lasset og gjøre Nord-Norge attraktivt. Selvsagt er Tromsø redd for å miste midler. En kommende forståelse for at utdanning er investering, kan vi komme i forkjøpet. Oslo, Bergen/Trondheim og Tromsø gjorde det på datidens premisser. Bodø kan gjøre det i kommende femårsperiode, med støtte fra Tromsø og oss som skriver oppgaver i Tromsø i dag. Så slipper nordtrøndere og nordlendinger å dra til "København" – og ferdig utdannede i Tromsø å dra til Oslo.

Kanskje litt i minste laget, Lilletun?

Sigrun Aasland,
leder i NSU

Statsbudsjettet ble sluppet 21 dager etter kommunevalget. Det er vanskelig å se. Som noen fortsatt husker, var ungdom og utdanning de sentrale temaene i årets valgkamp.

Høstens boligkrise., fremtidens kompetansesamfunn og utdanningsbehov, skole og forskningssatsning er sikre valgvinners. Og årets budsjettapere. Skolens tid skal komme. Men tiden er ikke moden, forkynte Gudmund Restad da han holdt finanstalen i Stortinget forrige mandag.

Lilletun sa det best selv – studentene er årets tapere i budsjettet.

Men det er ikke alt. Vi mangler leger. Men flere legeplasser blir det ikke. Vi mangler lærere og sykepleiere. Men bedre studiefinansiering blir det heller ikke. Og undervisningen må dessverre tas bort, for den har vi ikke råd til. Vi har bare 85 milliarder å sette på sparegrisen i år. Fremtiden er årets taper.

Heltidsstudentens endelikt

Da Jon Lilletun gikk fra utdanningskomiteen på Stortinget til posten som utdanningsminister, var hans klare løfte en stipendandel på 40%. Dette var ifølge ham selv et av de løftene han la mest prestisje i å få realisert i løpet av sin periode. Da blir det dårlig med prestisje igjen når budsjettet foreslår å holde stipendandelen på dagens 30%.

I august ble det klart at det nå var politisk flertall for å halvere administrasjonsgebyret hos lånekassen. Det vil si en halv prosent lavere rente. Den politiske teften er vanskelig å spore når forslaget fra regjeringen likevel uteblir. Og administrasjonsgebyr vil neppe bli det avgjørende forhandlingskortet for noen av partiene.

Levekårsundersøkelsen fra i sommer beregner gjennomsnittlig forbruk for en student i studieåret til 110.000 kroner. Dette er en lavere forbrukssvekst enn andre samfunnsgrupper. Det betyr dessuten at vi som studenter selv må sørge for å fremskaffe 50.000 kroner for å overleve utover Lånekassens utbetalinger. Derfor har regjeringen i sin grenseløse generøsitet nå tillatt oss å tjene 5000 kroner i måneden uten at Lånekassen straffer oss for det. Og så kan vi studere litt ved siden av dersom vi får tid. Det er nå offisielt: Heltidsstudenten er død og begravet.

Ingen steder å bo

I høst var boligkrisen om mulig enda verre enn i fjor. Spesielt i Oslo var det umulig å finne seg en bolig for under

3500 kroner i måneden. De fleste måtte ut med mer. Historieløsheten blir total når årets budsjett foreslår kutt i posten for studentboliger.

Og dessuten regnefeil. For 81,5 millioner skal regjeringen bygge 450 boliger. Det gir en gjennomsnittspris på 181.000 kroner. Under fjorårets budsjettbehandling gav Stortinget nye rammer for støtte til samskipnadene. 60% av kostnadene per bolig skulle dekkes inn, med et tak på 210.000 kroner per enhet. Skal vi bygge i de store byene, der behovet strengt tatt er litt større enn på Nesna, og beregner en gjennomsnittspris på 200.000 kroner per bolig, får vi 407 og en halv bolig. Kanskje litt i minste laget, Lilletun.

Det er tydelig at vi har en jobb å gjøre

med rekruttering til realfag. Og noen av realistene må få en jobb i staten.

Valgets vinner

Ved presidentvalget i USA i 1976 stilte anarkosyndikalistene presidentkandidaten NOBODY. "NOBODY will lower your taxes", NOBODY will make you safe" var budskapet. Og en klar valgviner. Også i høstens valgkamp gjorde INGEN et bra valg. Hjemmesitterne vinner land og er på vei til å bli valgenes suverene vinner. INGEN bringer ingen løfter, og heller ingen skuffelser. Årets budsjettforslag inneholder ingenting. Ingen vant over utdanning. Således har valgresultatet kommet til sin rett.

Kanskje hadde Hobbes rett. En samfunnskontrakt er bedre enn demokrati. Den forplikter i det minste.

krig, katastrofe, konflikt

Utopia
Studentavis | Tromsø

Avskrevne fordommer blir nok en gang forsøkt befestet på internasjonale seminarer, under tittelen "vårt bilde av sør".

Siri Pedersen
Henrik Christensen (foto)

På programmet ble det lovet høyverdig debatt om Nordens mentalitet overfor sør og eventuelle gjenspeilende holdninger vedrørende politiske prioriteringer. Med et slikt pretensiosøst, og for ikke å si komplekst program, forventes det at en vrent innfallsvinkel søkes. I minste-fall bør nytenkning omkring temaet etterstrebes.

I stedet blir det heller skrale publikum i Mack-kjelleren servert en oppramsing av fordommer og gjengrodde stereotyper, pluss nye fiffige begreper med gammelt innhold (samt en varm anbefaling om å bruke barnas åpenhjerthet som forbilde og ideal).

Dagen studenter var barn på 80-tallet.

Tross sitt unge utseende ga ikke SAIH-representant Ståle Berglund inntrykk av å være oppvokst på 80-tallet. Han presenterte et bilde av sør som muligens kan være å finne blant tidligere generasjoner, men få av dagens studenter kan stille seg anerkjennende til hans "fordoms-redegjørelse". Den er rett og slett gammeldags. Vår generasjon er ikke fordomsfri. Men representanten fra SAIH viser indirekte at dagens studenter tross alt har kommet et skritt videre. Hans oppheng i forrige tiårs problemstillinger bekrefter paradoksalt nok at disse fordommene er svekket. Så, - hva med å gripe fatt et eksisterende bilde av sør?

I stedet går Berglund kategorisk gjennom de såkalte nasjonale stereotyper (illustrert med motpolene Frankrike = myk, Tyskland = skarp og så videre). Opphavet til stereotypene dannes naturligvis gjennom skolens lære om fremmede kulturer - negre, bambushtter, dans, misjonering, frelseshistorie... Forestillingene puster så videre gjennom media: det primitive, det enkle, det korrupte, det salgbare.

Endelig er det måten vi ordlegger oss på som fullender fordommene. Språket nærer vrangforestillingene - eksemplene er ord som *stamme*, *høvding* og *medisinmann*...

- Dette er 7. klasses pensum, Berglund!

Sluttappellen kretset rundt mottoet: Tenk selv! Dette bør også gjelde SAIH-medlemmer.

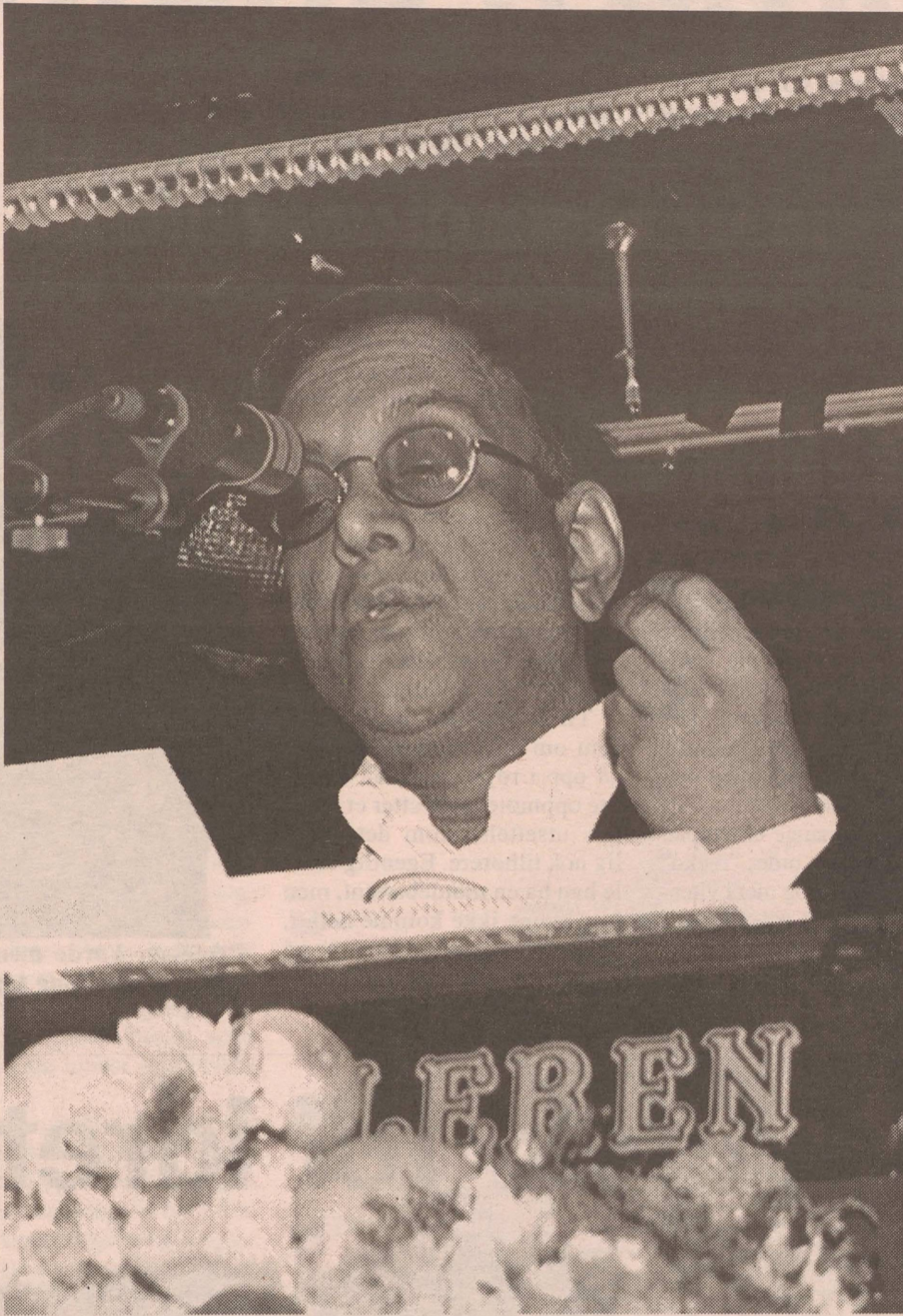
Kuriositetens kultur

Krishna, leder for Antirasistisk senter i Oslo, ga debatten etterlengtet tyngde. Innledningsvis skal man imidlertid spørre om ikke han også bruker nye begreper med gammelt innhold?

- Vesten har behov for å bekrefte sin tilstand som normal, og dermed må noe betegnes som unormalt, uttalte Krishna. Det er som Jean Paul Sartre sier: - Om jødene ikke eksisterte, ville antisemitene oppfunnet dem...

Man må ta utgangspunkt i selve mennesket - ikke i fremmede kulturer. For at holdninger skal endres må det fokuseres på selve individet. Merkelappsetting fremmer som kjent ikke nytenkning.

Videre spør Krishna om globaliser-

IDENTITET: Vesten har behov for å bekrefte sin tilstand som normal, og dermed må noe betegnes som unormalt, presiserer Krishna.

ing og ny teknologi har endret våre oppfatninger av sør.

- De industrialiserte landene bestemmer fremdeles nyhetene, påpeker Krishna. Han benyttet seg også av mediaforsker Elisabeth Eide:

- Media formidler den 3. verden som dukketeater eller sirkusforestilling. Kultur blir dermed kuriositet.

Reportasjer fra sør må inneholde de såkalte "K-faktorene" *Krig, katastrofe og konflikt*.

Og nei, - ordet kjærlighet inngår ikke i faktorene..!

Leserne står tilbake som altetende konsumenter. Konsekvensen blir at media skapte bilde av sør sammenfaller med det inntrykket man har av mennesker fra sør som er bosatt i vesten.

- Kan man fremstille et riktig bilde av sør - og dermed av minoritetene i Norge? spurte Krishna.

Skap motstrøm!

Universalisme, hensynet til mennes-

kehetens allmenne vel, er teoretisk mulig å formidle på tvers av språk og nasjonalitet. Men, som Krishna understreker - empati er en mangelvare i verden...

Nord-sør problematikken opprettholdes så lenge yte/motta forholdet består. Altruismen, eller uegennyttig nestekjærlighet, er så visst ikke et kjennetegn hos I-land.

- Den asymmetriske struktur hindrer rettferdig utvikling. Det må skapes et partnerskap hvor likeverd inngår som en selvfølge, understreker Krishna - For å snu utviklingen må en motstrøm skapes, det tillærte er ikke medfødt.

Innleggsmessig la panelet lite vekt på bistandspolitiske prioriteringer. Bistand er ikke lenger begrunnet i menneskerettigheter, påsto Krishna. Anseelse fra andre industriland og ønsket om profitt er grunnlaget for samtlige investeringer i sør.

Industri skaper ikke fremskritt, den hemmer snarere utviklingen.

Utopia tar gjerne imot leserinnlegg. Skriv kort og poengtert, og du når flere med dine meninger. Redaksjonen forbeholder seg retten til å forkorte. Oppgi navn og adresse. Leserinnlegg kan trykkes anonymt. Vi foretrekker tekst på diskett eller via e-post.

"Jeg kan ikke dy meg fra å komme med en kommentar til nødroppet fra «busserull», som i forrige nummer av Utopia uttrykte en alvorlig fortvilelse over de «homse- og jenterosa» rabattkortene som Tromsbuss utsender.."

Les videre på side 18

...er et organ for studentene i Tromsø.
Avisa gis ut med støtte over semesteravgifta.

Ansvarlig redaktør:
Andreas Høy Knudsen

Kulturredaktør:
Inger Nilsdotter Bråtveit

Deskansvarlig:
Ole Martin Jenssen

Fotoansvarlige:
Hanne Stien
Marit Ljøsne

Internettansvarlig:
Harald Groven

Redaksjonen:
Anders Lilleheim, Asbjørn Bartnes, Hadi Lile, Hallgeir Løland Torpe, Ingrid Hedlund, Kari Mette D. Eliassen, Krister Brandser, Marianne Søndmør, Marte Bull-Njaa, Mette Strengenhagen, Michael Wynn, Mikael Kahn, Mona Varpe, Ragnhild Vik Nilsen, Reidun Faye, Rune Thomassen, Siri Jeanette Pedersen, Siv Tofte, Stian Andreassen, Thomas Johansen, Trine Andreassen og Vegar Andreassen.
Per Steinar Moen, Irene Foss, Anne-Britt Hofstad, Siri Vaggen Olsen

Adresse:
Universitetet - SVF
9037 Tromsø

Telefon:
77 64 53 66 (Desken)
90 52 56 03 (tips og saker)
97 65 08 41 (annonse)

Faks:
77 64 51 99

E-post:
ole.martin@tromso.online.no
Internett:
http://www.utopia.no

ISSN:
0806-9611

Trykk:
Bladet Tromsø,
Opplag:
5000
Annonsepriser:
Kontakt oss for tilbud

Neste deadline:
21. oktober 1999
Neste utgivelse:
27. oktober 1999

Røyking er "sunt"

Professor Olav Helge Førde kommer med knusende kritikk mot våre alkoholvaner. Han mener at det er et klart "klasseskille" i Norges alkoholpolitikk.

Krister E. Brandser
Henrik Christensen (foto)

Dette snakket Førde om på kreativ ukes seminar på Mackkjelleren sist onsdag. Han satte kritisk søkelys på hvordan vi blir friskere og friskere og allikevel blir mer og mer engstelige for vår helse. Han mener dessuten at det er et klart klasseskille i alkoholpolitikken. Han snakket om hvordan man kan skyve røykere ut i kulden med alskens advarsler på alle sigaretpakkene, mens de som drikker slipper dette fordi det er finkultur å drikke vin. – Man vil at røyking skal være roten til alt ondt, men er ikke alkoholproblemet større? Koster det ikke samfunnet mer penger? spurte han.

Livskvaliteten sto i fokus under hans seminar. Førde mente at det var galt å prøve å gjøre "finnmarkinger til sogninger". Dog sørlandsbietistene beviselig lever lengere enn finnmarkinger, tvilte han på om pietistene hadde et bedre liv. – Den dagen vi får alle fiskerene i Båtsfjord til å sykle med hjelm, står det dårlig til med fiskeriindustrien, humret Førde.

Aldri bedre

– Det er en større trussel for helsevesenet at vi "føler" oss sykere enn våre faktiske lidelser, påsto Førde. Som bevis på dette viste han til at hjerte- og karlidelsene har gått ned med hele 15 prosent de siste tyve årene. – Aldri har vi hatt større sjanse for å bli gamle i Norge, likevel "forbruker" vi mer og mer helsetjeneste, hevder han. – Doing better, feeling worse.

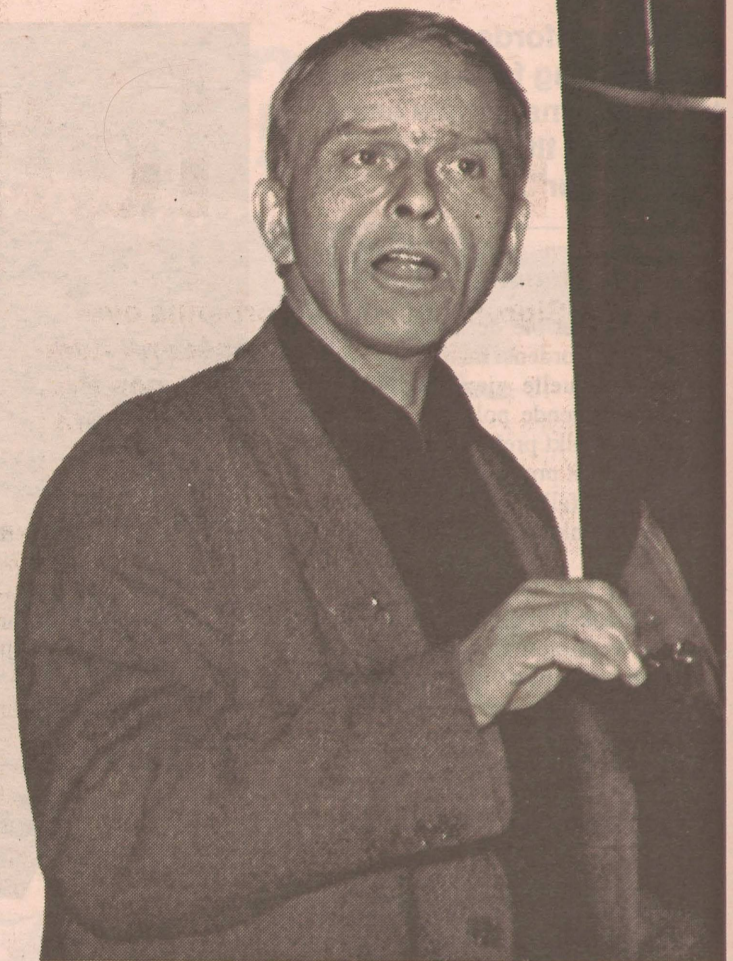
I et av sine mange eksempler viser han hvordan ordet "risiko" har blitt brukt mer og mer i vitenskapelige tidsskrift siden 70-tallet. – Vi er risiko-intolerante, mener han. – Det beviser opp-

veksten av alskens helsekostbutikker og treningssenter. Han advarte blant annet mot middelklassens tilbaketrekning i "helsisme".

Opp i røyk

I korte trekk dreide seminaret seg om hvordan Norge feilprioriterer helsepolitikken mot for eksempel røyking, istedenfor mot farligere og dyrere problem som alkohol- og narkotikaavhengighet. – I Norge eksisterer det en bekymringsepidemi som jeg velger å kalle "Ludvik-syndromet", hevdet han. Han hevdet videre at Norge har en dårligere anti-røykekampanje enn USA eller Nederland, men så spør han seg om ikke fysisk inaktivitet er farligere enn røyking.

Til å begynne med virket som om hele seminaret skulle gå opp i røyk på grunn av for lite oppmøte, men etter et kvarters utsettelse kom det endelig nok tilhørere. Egentlig skulle han ha en motdebattant, men hun kunne ikke komme heller, derfor ble han stående alene på podiet med sitt seminar.

Professor Førde mener Røyking gir bedre livskvalitet en alkohol i det lang løp.

Første spadetak for idrettshallen

Gravemaskinene har laget et stort hull bak fiskerihøgskolen i Breivika. Om ett år skal gjørmegapet romme universitetets nye idrettshall.

Trine Andreassen
Vegard Bønnes (foto)

– Vi håper hallen står ferdig første september neste år, sier Pål-Morten Grande, leder av brukerutvalget for det nye idrettshuset. Gravearbeidet tok til i slutten av forrige måned.

Grande poengterer at hallen ikke bare skal brukes av TSI (Tromsø-studentenes idrettslag).

– Dette er studentsamskipnadens hall. Den vil være åpen for alle studenter og ansatte ved universitetet. Vi ønsker også å nå fram til de som ikke har trent noe særlig før, sier han.

kvadratmeter, samt en 300 kvadratmeter klatrevegg. Nybygget skal huse fire garderobes, i tillegg til dommergarderobes. Det vil inneholde en aerobicsal og plass for å spille squash. I tillegg blir håndballbanen oppmerket for mange idretter. Hallen skal utstyres med solarium og en kafeteria. Noen kontorer vil også få plass, ifølge bygningsplanen.

Det mest spesielle blir den ytre utformingen på tomten bak fiskerihøgskolen.

– Det skal se ut som om hallen er sprengt inn i fjellet. Det skal legges gress over, slik at bygningen går i ett med terrenget, forklarer Grande.

Dekket med gress

Idrettshallen vil være på 2500 kvadratmeter

– litt større enn Gyllenborghallen. Til oppvarmingen blir det installert blant annet trimsykler og tredemølle. Det skal innredes et styrkerom på 150

– Universitetet vil bygge hall men er ikke særlig villig til å bidra økonomisk. Uansett vil vi skaffe penger

Brysom finansiering

Hallen og idrettsutstyr er prosjektert til mellom 26 og 27 millioner kroner. Tilskudd fra staten og studentsamskipnaden – samt tippemidler og kontingent fra TSI – dekker det meste av regningen.

GJØRMEHULL: Her skal den nye idrettshallen ligge. Pål-Morten Grande, leder i brukerutvalget, er glad for at byggingen er kommet igang.

Den siste biten av finansieringen er ennå usikker før universitetet har vedtatt sin andel av støtten.

– Universitetet vil bygge hall men er ikke særlig villig til å bidra økonomisk. Uansett vil vi skaffe penger, sier Grande, som forsikrer at byggestopp ikke blir aktuelt. Menningen er at brukerne skal kjøpe semesterkort for hallen. Når TSI-kontingenten

ikke lenger går til finansiering av idrettshallen, ser Pål-Morten Grande for seg at beløpet vil bli senket vesentlig.

Geir Jarle Voldmo, tidligere leder av studentsamskipnaden og studentstyret, har vært sentral i arbeidet for at universitetet skulle få egen hall.

– Jeg er veldig glad for at byggingen er kommet i gang. Ifølge planene skulle bygge-

starten ha vært i sommer, og hallen er blitt et par millioner dyrere enn vi håpet, påpeker Voldmo.

Administrerende direktør Vidar Bakken i studentsamskipnaden er svært fornøyd med at idrettshuset endelig blir realisert:

– Vi er veldig, veldig glade og lettet over at spaden endelig er satt i jorda, sier Bakken til Utopia.

Studentane framleis under fattigdomsgrensa

NSU-leiar Sigrun Aasland er forbanna over løftebrotet frå regjeringa. Voksenåsen-erklæringa lova 40 prosent stipendandel, men Bondevik-regjeringa vil oppretthalde 30 prosent i statsbudsjettet.

Hallgeir Løland Torpe
Hadi Lile (foto)

Sigrun Aasland meiner utdanningsminister Jon Lilletun har tapt kampen innad i regjeringa om statsbudsjettet. 40 prosent stipendandel var i følge Lilletun eit ufråvikeleg løfte, noko han gong på gong poengterte som si viktigaste politiske målsetting. Men dette var altså før han vart sjef i Kyrkje-, utdannings- og forskingsdepartementet (KUF). Norsk Studentunion hadde reelle og store forventningar om betring av studentane sine levekår då statsminister Kjell Magne Bondevik utpeika Jon Lilletun til utdanningsstatsråd i 1997.

Kostnadsnorma

Regjeringa foreslår i statsbudsjettet å auke kostnadsnorma med to prosent, tilsvarande inflasjonen. Sigrun Aasland i NSU lar seg ikkje imponere av ein kostnadsnorm med 4 kroner meir å leve for til dagleg. Dette betyr realnedgang for studentane. I den bergenske studentavisa Studvest står det å lese at Stortinget har vedtatt at studiefinansieringa skal følgje ei kostnadsnorm frå 1975. Hadde regjeringa tatt dette vedtaket på alvor, skulle studentane i dag hatt 1000 kroner meir i månaden, opplyser NSU sentralt.

Å heve inntektsgrensa til 5000 kroner per måned ser NSU-leiaren på som eit naudsynt tiltak, likevel påpeikar ho den uheldige signaleffekten av at politikarane dermed oppmuntrar studentane til å ta seg meir arbeid ved sida av studiane. Allereie i dag er over halvparten av studentane registrerte som arbeidsfolk.

Line også sint

– Heiltidsstudenten er no erklært død, og regjeringa viser heller ingen vilje til redde heiltidsstudenten. Slik refsar studentstyreleiar Line Kjelstrup regjeringa sitt statsbudsjett.

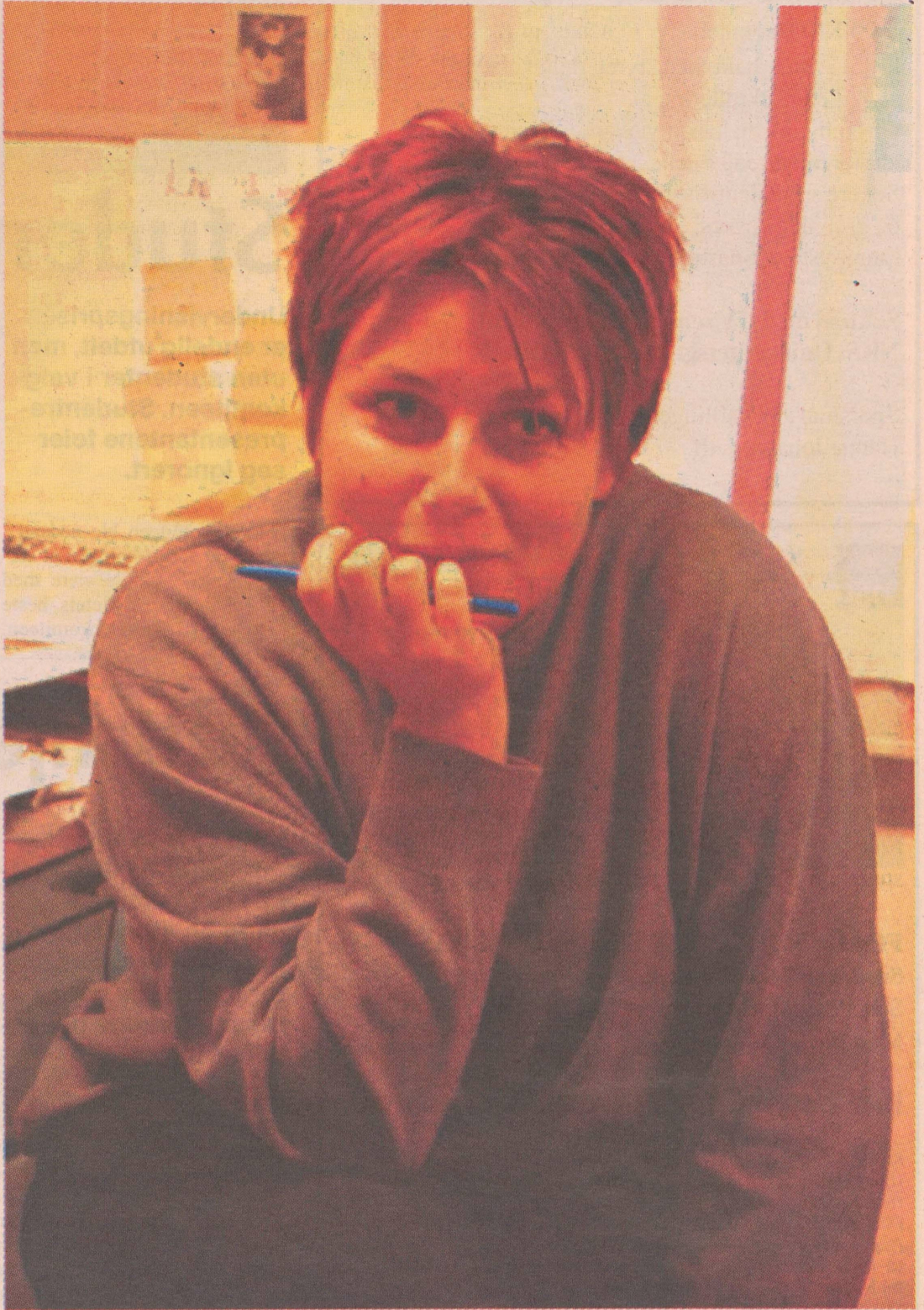
I pressemeldinga hennar står det at med dagens studiefinansiering går studentane 3000 kroner i minus per måned i høve til normal levestandard, utrekna av Statens institutt for forbrukarforskning (SI-FO). Line Kjelstrup trur studentane med dette blir endå meir tvungne til å arbeide ved sida av studiane. Resultatet blir at studentane brukar lengre tid på utdanninga. Med svekka studieprogresjon får universitetet mindre tilskot, noko som igjen går utover studiekvaliteten.

– Regjeringa kan ikkje først si at det skal satsast, for så å komme med kutt til Universitetet i Tromsø, hevdar Kjelstrup overfor Utopia. – Det er ikkje artig å representere studentane slik situasjonen er no, seier ho. – Det er banalt å måtte skrike for å få normale levevilkår.

Under fattigdomsgrensa

Studiefinansieringa i dag betyr at Lånekassa tilbyr norske studentar levekår godt under EU si fattigdomsgrense, også mindre enn vanleg uføretrygd og det minstepensjonistane får utbetalt. Etter avslutta hovudfag på normert tid er det heilt vanleg med 300.000 kroner i studiegjeld. Leiaren i Norsk Studentunion tykkjer dette er groteskt.

– Eg stiller meg svært undrande til KUF-rådgjevar Knut Arild Hareide sine påstandar i Studvest om at mange studentar klarer seg med pengane dei får i dag.

SINT LINE: Det er ikkje artig å representere studentane slik situasjonen er no.

Tromsø ned, Oslo opp

Ledige stillinger og et uforklarlig 7-millioners kutt i Tromsø kan trenere regjeringens distriktpolitikk. Dessuten fjernes 200 studieplasser.

Andreas Knudsen

Universitetets konsekvensjusterte budsjett har en trippel-million-i røde tall over tapte studieplasser i Tromsø. Universitetet har blitt pålagt å kutte 200 studieplasser på tross av at primærsøkertallene viser oppgang.

– Vi skulle så gjerne hatt økonomiske incentiver til å gjennomføre våre målsettinger, klager rektor Tove Bull.

Et av resultatene av reduksjonen blir fortsatt ubesatte, eller vakante stillinger på SV- og Hum.fak., hvor universitetet sparer penger på ikke å fylle hjemlene.

Realnedgang på 7 mill

Samlet reduksjon i universitetets budsjett blir på litt over 16 millioner kroner hvis Bondevik-regjeringen får forslaget igjennom – noe universitetsdirektør Overvaag ikke regner som usannsynlig. Departementet har alle-

rede bestemt hvor de fleste millionene skal kuttes, og man får tap av studieplasser, nedgang i vektallsproduksjon og redusert investering i avansert teknisk utstyr. Kanskje mest overraskende er det at når alle regjeringens kutt er gjort, må universitetet fremdeles spare inn på faste poster.

– Dette er en realnedgang på sju millioner kroner, konstaterer Overvaag nedtrykt. Det Tromsø hadde satset på i forskning og IT-utvikling, får en tung skjebe i å slite med i året som kommer.

Rotterace om rekruttering
Regjeringens budsjettforslag under-

streker Tromsøs avgjørende behov for rekruttering. I vedlegg til statsbudsjettet forklarer regjeringen at lavere søkertall til de allmenne fakultetene er grunnen til at Norge bør kutte ned på antall studieplasser. Tromsø må kutte 200, Trondheim 350, Bergen 620 og Oslo hele 837 plasser. Regjeringens distriktsprofil ser man ikke noe til i KUF-departementets foreslåtte bevilgning til neste år.

– Vi hadde et annet inntrykk enn det vi nå ser resultatet av, forteller UiTØ-direktør Overvaag. Tove Bull sier seg enig i at Tromsø nå får det vanskeligere med å være kompetansesenter i nord.

NKS er en økumenisk organisasjon tilknyttet World Student Christian Federation. Til Tromsø Kristelige Studentforbund søker vi

Norges
Kristelige
Studentforbund

Organisasjonssekretær

25 % stilling

Du vil arbeide etter fastsatt stillingsinstruks fra NKS. Det innebærer bl.a. ansvar for drifta i samarbeid med styret, deltakelse på styremøter, rekruttering m.m.

Ønskelig om du kan knytte arbeidet til vårt kontor på hovedgården.

Søkere som identifiserer seg med NKS' profil og grunnlag ønskes. Lønn etter NKS' lønssystem. Snarlig tilmeldelse er ønskelig.

Søknad med CV sendes innen 9.nov til NKS, Universitetsgt.20, 0162 Oslo

Spørsmål ang. stillingen kan rettes til: Hanne Johansen, tlf. 77 61 01 26.

STUDENTSTYRET
NSU - TROMSØ

VALG TIL NYTT STUDENTSTYRE

I hele uke 43 (25. – 29. oktober) skal alle studenter ved Universitetet i Tromsø velge representanter til Studentstyret. Studentstyret er det øverste valgte studentorgan ved Universitetet.

FØLGENDE LISTER STILLER TIL VALG:

Sosialistisk Studentlag
Sosialdemokratisk Studentliste
Moderat liste

DET VIL VÆRE MULIG Å AVGI STEMME PÅ:

Sted	Dag	Kl.
UB og MH	Alle dager	11.00-15.00
Hovedgården	Alle dager	13.00-17.00
DOMUS/Filosofi	Mandag 25. og tirsdag 26.	11.00-15.00
Åsgård	Mandag 25.	11.00-15.00
NFH	Tirsdag, onsdag og torsdag	11.00-15.00
Breiviklia	Onsdag 27.	11.00-13.00
Gjennomgangsbygget	Fredag 29.	11.00-15.00
Mat.nat.	Onsdag, torsdag og fredag	11.00-15.00

Vi oppfordrer alle studenter til å bruke stemmeretten sin!
Husk studentbevis

Valgstyret

Annonserer i Studentavisa ?

Kontakt oss på tlf. 77645366

Utopia

Studentene forbigått

Undervisningsprisen er endelig utdelt, men uten studenter i valgkomiteen. Studentrepresentantene føler seg ignorert.

Da valgkomiteen ble nedsatt i april, var forutsetningen at studentene selv skulle være med på å kåre universitetets beste lærer – med flertall i komiteen.

Universitetets studieadministrasjon fikk sekretariatsansvaret. Da det ikke ble nominert kandidater innen fristen, og den ble utsatt til etter sommerferien – ble studentene sjaltet ut. Valget av førsteamanuensis Arve Elvebakk i botanikk ble foretatt av studiedirektør og rektor, som la innstilling fram for styret.

– Dette er en forbigåelse av studentenes rettigheter, sier nestleder Asbjørn Moe i stu-

dentstyret. Listen over de 17 nominerte kandidatene har han ikke sett.

– Poenget er ikke å tilbakekalle prisutdelingen men å gi en kraftig påminnelse til studieavdelingen – dette må ikke skje igjen, advarer Asbjørn Moe. Han sier seg enig i at Elvebakk har gjort en prisverdig pedagogisk innsats for sine studenter men vil gjerne vite hvilke andre kandidater som ble vurdert.

Retts hjelp fra dør til dør

Etter økte bevilgninger setter nå Jusshjelpa i Nord-Norge i gang en stor retts-hjelpsundersøkelse for å avdekke hvor i utkantstrøkene behovet er størst.

Det er 25 år siden det ble gjort undersøkelser om folks retts hjelp i Nord-Norge, forteller Roy-Arne Johannessen på Jusshjelpa i Breivika i Tromsø. Medarbeiderne hans skal i begynnelsen av november gå fra hus til hus i regionen og foreta intervjuer. I elleve år har frivillige studenter fra Universitetet i Tromsø gjort store mengder rådgivnings- og rettsarbeid for økonomisk svake klienter.

– Lov om fri retts hjelp har som formål å dekke de grupper i samfunnet som ikke har råd til advokathjelp, forteller daglig leder Johannessen i Jusshjelpa. Hittil er det iverksatt en rekke tiltak for å hjelpe ressursvake grupper av befolkningen i Nord-Norge, og nå ønsker man altså å gå enda lenger.

– Eksisterer det fremdeles et udekket retts-hjelpsbehov?

– Våre sakstall viser at be-

hovet er enormt – Jusshjelpa i Nord-Norge har de siste to årene hatt godt over 2000 henvendelser hvert år, sier Johannessen. Han påpeker at de høye omkostningene det medfører å gå til advokat, kan føre til at folk flest ikke kontakter slike.

Med slike kunnskaper som bakgrunn vil Jusshjelpa nå ha statistiske bevis for eventuelle endringer i retts-hjelpsbehovet, dets utstrekning, nye typer saker, befolkningsgrupper og andre faktorer.

– Innvandrergupper i utkantstrøk er for eksempel en

gruppe vi ikke har tilstrekkelig informasjon om, sier Jusshjelpa.

Lov om fri retts hjelp er for tiden inne til ny vurdering, fordi kriteriene for å motta slik hjelp har blitt kritisert for å være for strenge.

– Dette er også noe retts-hjelpsundersøkelsen vil kaste lys over, mener Roy-Arne Johannessen. Til undersøkelsen mottar han støtte fra blant annet Justisdepartementet, Universitetet i Tromsø, Troms fylkeskommune og Den Norske Advokatforening.

DØR TIL DØR: Daglig leder Roy Arne Johannessen (liggende) tar med sin stab fra hus til hus for å kartlegge behovet for retts hjelp.

Spleiseren er vår!

Herman lover én ting: Han skal ikke fikse sveisen for studentene så lenge han er ordfører. Med flypriesene blir det andre bolleklipp.

Andreas Knudsen
Hadi Lile (foto)

– Jeg går til byens hotteste frisør.

Som byens hotteste politiker har Herman Kristoffersen ingen skrupler for å si at han er helt uenig med studentene i deres viktigste sak - Studenthuset, også kjent som den manglende storscenen i byen. Alt som handler om havn og båt, rynker han på nesen av.

– Den ideelle storscenen for meg ligger i fjellet, 20 meter under bakken. Det er det rockerne i byen vil ha, konstaterer Herman. Han tror dessuten at planleggingen vil ta mye kortere tid hvis fjellet blir valgt, fordi det kan ses i sammenheng med rådhusutbygginga.

– De skal bore hull i bakken uansett, det er helt klart at det kunne være noe. Men Herman passer på at han ikke kommer med noe forslag før han vet mer om saken.

– *Må studentene ta til vetet og se realistisk på tingene?*

– Ja, man må se på noe som er mulig å få til, så man ikke sliter seg i hjel.

– Vil kommunen være med og gå inn med penger og sette av plass til prosjektet?

– Vi vil være med på det, det er programfestet i Arbeiderpartiet.

– *Byungdommen skjønner altså behovet bedre enn studentene?*

– Det er jo byungdommen som har skapt ideen om storscene, ikke studentene. Men det er nydelig hvis studentene kan samarbeide med byens ungdom om studenthus og storscene.

Herman benekter på det sterkeste at kultur har noe med sentrumsplanen å gjøre, og vil ha kultur også andre steder enn i sentrum.

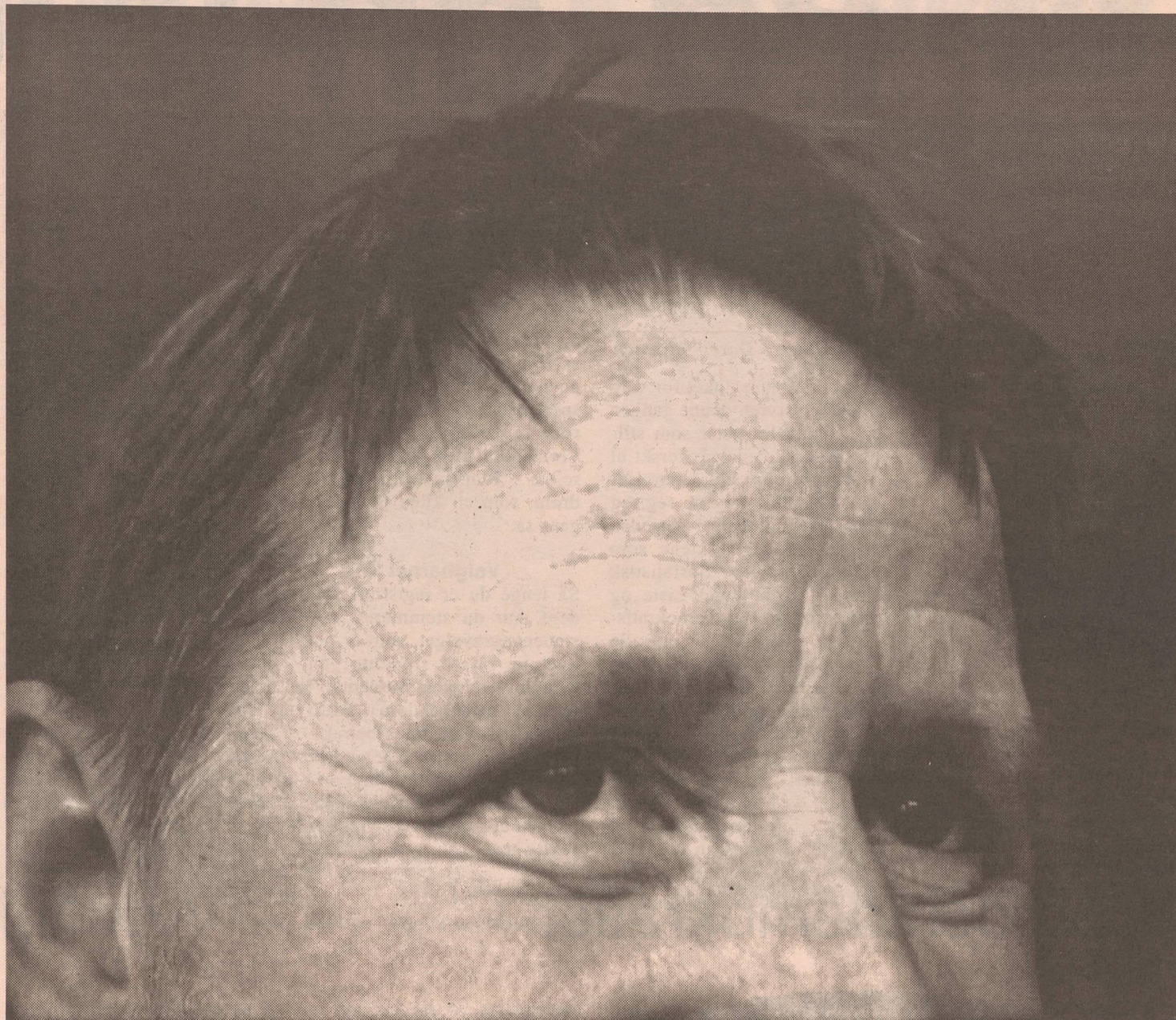
– Kultur ligger på et mye dypere plan enn sentrumsplanen, det er ikke noe man kan bygge – det får være måte på! smeller han til.

– *Men kultur er støyende for byen og må legges i fjellet?*

– Det å se på ungdomskultur som bråk, er en helt negativ måte å fokusere på. Det er bare tøv.

– *Her er du altså ikke konservativ?*

– Vi må ha mer bråk i byen! Jeg er fullstendig uenig med studentstyreleder Line Kjellstrup når hun sier at det ikke

NYTENKER: Den ideelle storscenen for Herman Kristoffersen ligger i fjellet, 20 meter under bakken.

skal bo folk i sentrum, fordi det skal være kultur der. Det er å blande kortene fullstendig. At det bor folk i sentrum, er en fordel for kulturen. Vi kan ikke forvente at det skal bli et Playa de La Tromsø med full fest tjuefire timer i døgnet!

Skal spleise Norge

– Jeg håper *vertskommunetilskuddet* skal bli en del av det nye statsbudsjettet når forhandlingene er ferdig, sier Herman Kristoffersen. Statlige penger per student skal ifølge Herman være med å vedlikeholde kompetanse i Nord-Norge i hundre år framover:

– Vi har et høyt nivå på kompetansen, og dette er den viktigste utfordringen vi har.

– *Vil du ha enda flere studenter til byen?*

– Ja, gjerne det, hvorfor ikke? Jeg tror Tromsø kan ha et betydelig høyere antall studenter.

– *Hva er de viktigste faktorene som skal få studenter til Tromsø mens du er ordfører?*

– Vi skal satse på et kulturliv av høy klasse. Vi skal gi mulighet for skole, barnehage og unger for studentene. Universitetet skal holde et høyt faglig nivå. Sne og fjord og alt det der er selvfølgelig viktig, men det er ikke det eksotiske som er fordelen.

– *Men kulturell bredde vil trekke folk til Oslo, barnehagedekninga er bedre i Bergen og Oslo, og det faglige nivået er høyere sørpå?*

– Det viser jo bare hvor vanskelig det er å få det til, svarer Herman – men det er et fjerde punkt: Muligheten til å reise mellom landsdelene må gjøres bedre for studentene.

– Undersøkelser viser dette behovet. Jeg har prøvd å si det i valgkampen – på universitetet også – men det var helt umulig å nå gjennom den idiotfabrikken! ler Herman. – Ettminutts-innlegg for en politiker på to-ogfemti år, det er bare tøv.

Undersøkelsen Herman

Kristoffersen viser til, påpeker at nordnorske studenter som reiser sørpå for å studere, sjelden kommer tilbake. Det viktige for Arbeiderpartiet er å få studenter fra Nord-Norge til å velge Tromsø som studiested.

– *Går ikke dette utover distriktene i Nord-Norge, da?*

– Det går utover hele Nord-Norge hvis de unge drar sørpå og studerer.

Kristoffersen mener at de høye prisene for å reise fra Tromsø til Oslo eller Trondheim er en vesentlig motivasjonsfaktor når nordnorsk ungdom velger et annet studiested enn Nord-Norge – fordi studentene drar mye til Oslo uansett.

– Universitetene i Norge må se seg selv som ett miljø, og Arbeiderpartiet i Tromsø vil prøve å få til avtaler med sentrale myndigheter om subsidiering av reiseutgifter for studenter.

Kristoffersen vil at det skal være like billig uansett hvilke studiebyer man reiser mellom.

Nei til Bodø - ja til Tromsø

Når høyskolene over hele landet nå kjemper for å få status som universitet, har Arbeider-

partiet i Tromsø tatt klar stilling:

– Vi vil ikke ha flere universiteter i Norge, vi har nådd toppen.

– *Så Bodø kommer ikke på tale?*

– Nei. Glem det! De norske universitetene skal virke anerkjent over hele kloden. Vi skal ikke vatnes ut og bli en slags form for høyskole – det er det som vil skje hvis høyskolene blir universiteter.

Herman Kristoffersen vil forsvare universitetene, som han klart ser er under angrep.

– Men voksne og eldre tromsøværingers synes jo at studentene har ødelagt for kulturen i byen?

– Synes de det? Jeg tror det må være veldig få. Det er ingen rådende oppfatning i byen. Situasjonen er at mange ungdommer fra byen, som går på universitetet, forsvinner. Alle skjønner det.

– Når ishavskulturen gikk ut, var vi så heldige at universitetet kom. Vi fikk muligheten til å fortsette og være en internasjonal by. En by uten kompetanse blir dritkjedelig og uinteressant uansett, forstår vår nye ordfører.

Studentstyrevalg

På an igjen

Kanskje er det håp om å gjøre studentpolitikken mer attraktiv for den menige student og øke valgdeltakelsen fra i fjor på 10 fattige prosent til svimlende rekordtall.

Kari Mette Darell Eliassen

Da var det atter duket for valg til studentstyret, denne gangen er det kun tre lister som stiller. To av listene går ferskt ut med nye toppkandidater. Her er det bare å ståsette seg, og innta et valglokale i perioden 25.-29.oktober. Listene som stiller til valg er Sosialistisk studentlag, Moderat Liste og Studentenes Sosialdemokratiske Liste. Utopia har tatt alle tre i nærmere øyesyn og gir deg her en snarvei til politisk kompetanse på nivå med hovedfag i statsvitenskap.

Ingen av listene kommer med noen bombe i programmet, og det var vel ikke heller å vente. Studenthuset er et punkt som går igjen hos alle,

og billigere buss for studenter er visst gjort til en fanesak for noen av listene. Utopia stiller spørsmålsteget ved studentstyrets reelle innflytelse hos Tromsbuss, men det får nå være så. – Man må alltid ha en drøm, som en kjent prest engang sa.

Valgbarhet

Så lenge du er registrert student, har du stemmerett ved studentstyrevalget, som er det øverste valgte studentorgan ved universitetet. Studentstyret er i så måte bakdøra til makt på universitetet, tatt i betraktning at det er tre lister og at under 10 prosent av studentene stemmer på dem. Konklusjonen blir at konkurransen ikke er særlig hard.

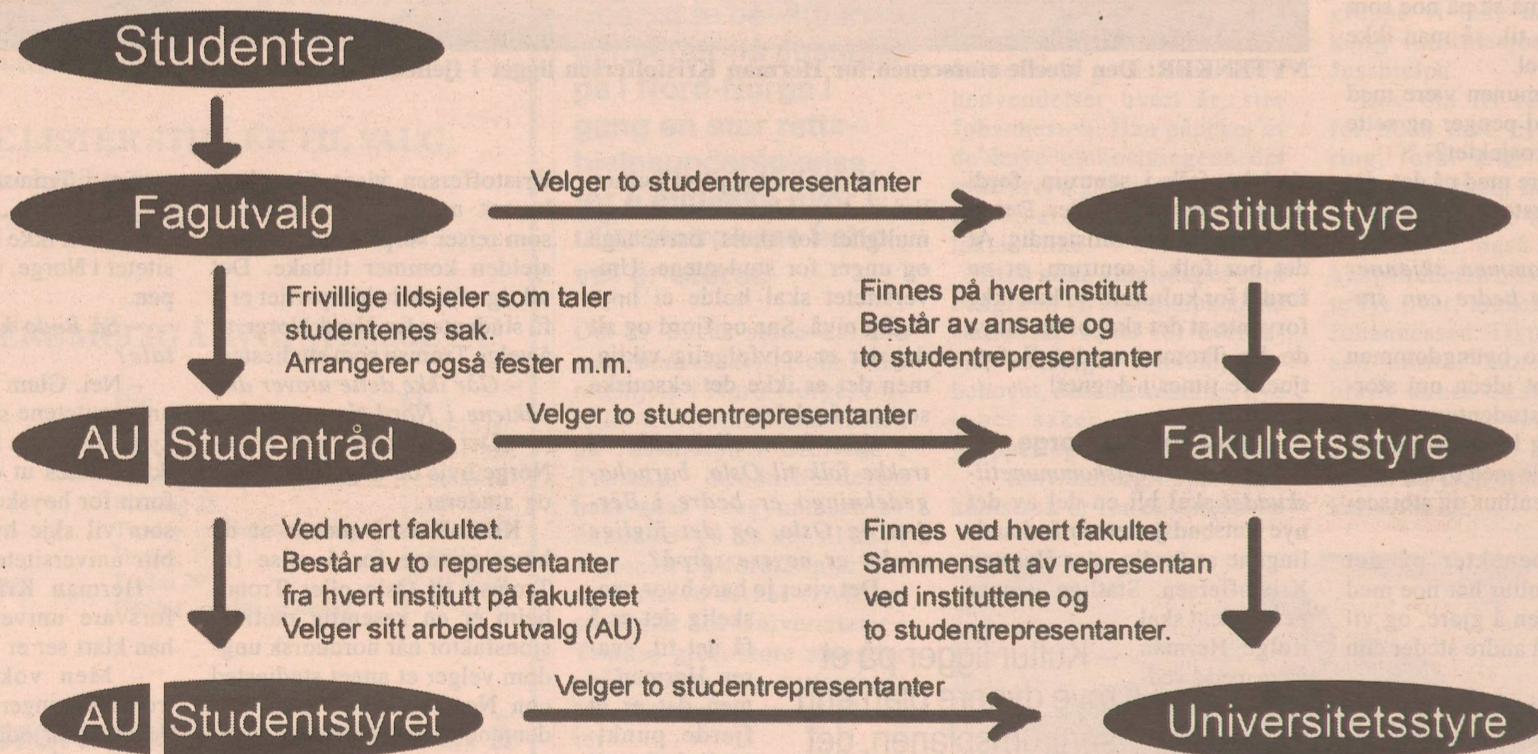
Er du i derimot bortreist i valguka, er det ingen grunn til å snike seg unna sin universitetsborgerplikt. Du blir gitt all grunn til å føle deg som et demokratisk individ fordi du får forhåndsstemme hos organisasjonssekretær Stig Johnsen på studentstyrekontoret i Hovedgården fra og med mandag 11. oktober.

Hvis du trenger ytterligere info er det bare å sjekke nettet på www.uit.no/studentstyret/urnvalg. Her finner du alt fra listene til reglement dekket.

Føler du deg "lost" i organisasjonsjungelen? I så tilfelle vil du finne stor glede i Utopias hjemmesnekrede kart over universitetets liv og levnet som følger under.

Studentdemokratiet

Administrasjon

Studentenes øverste valgte organ ved universitetet.

Består av 11 representanter fra fakultetene valgt av studentrådet.

10 representanter fra de politiske listene valgt ved urnvalg.

2 minoritetsrepresentanter fra Samisk studentforbud og International Students Union

Øverste styringsorgan

Består av:

- Rektor
- tre vitenskapelige ansatte
- to studentrepresentanter
- to teknisk/administrativt ansatte
- to eksterne representanter

Studenstyrevalg

Borgerlig korrektiv

Moderat liste byr på en ny mann på toppen og er det borgerlige alternativet i årets studentstyrevalg. Helgeåpent bibliotek og døgnåpne lesesaler er noen av valgkampsakene til fraksjonen, som også ønsker et mer effektivt studentstyre.

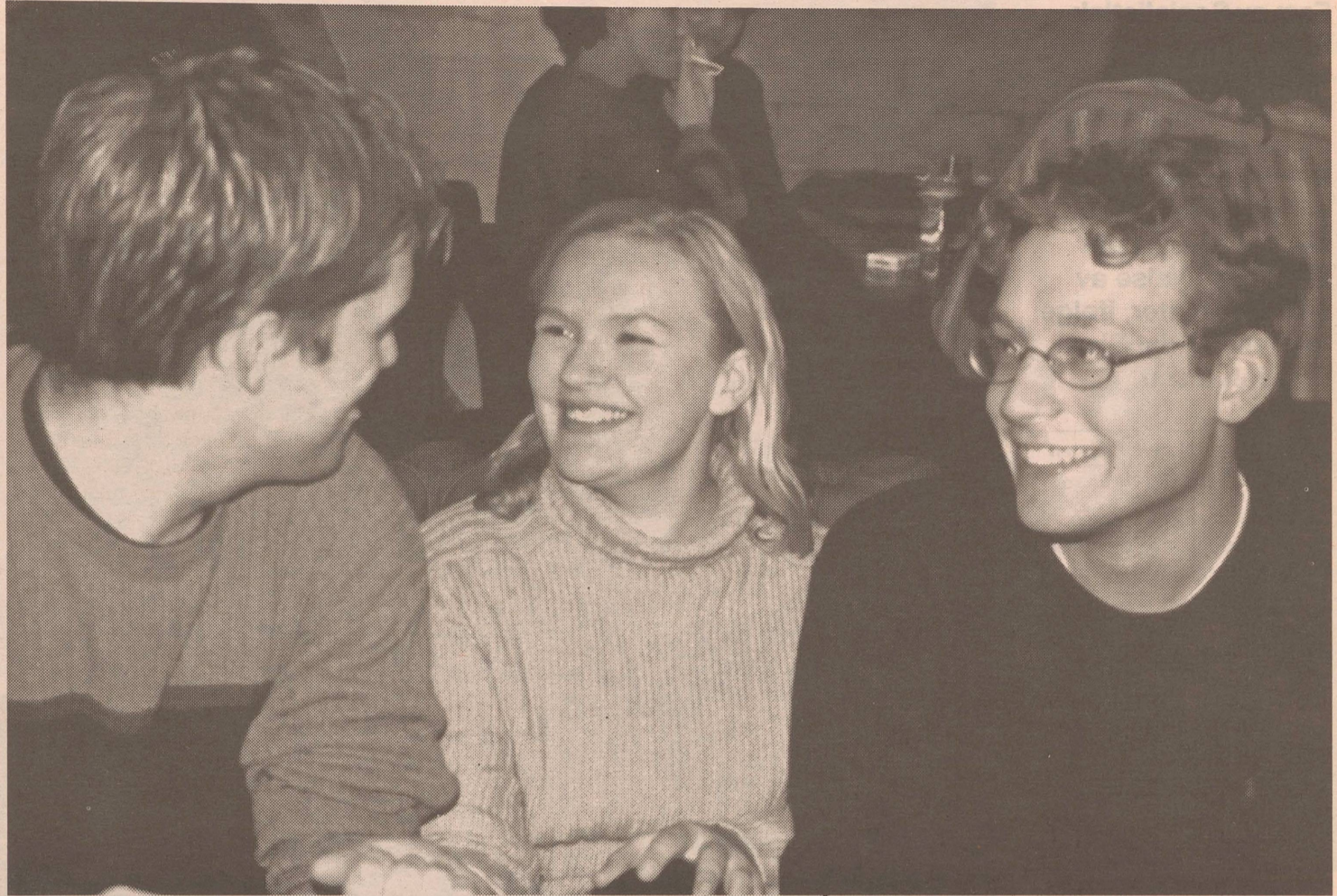
Vegar Andreassen
Kari Mette Darell Eliassen
Hanne Stien (Foto)

Moderat liste er en frittstående gruppe under Høyre og utspringer fra Tromsø Konservative Studenterforening. De skal sørge for valgets konservative innslag. Selv om lista har overveiende tyngde fra Det juridiske fakultet, nekter kandidatene selv for betydninga av dette. De hevder det er en konsekvens av naturlig utskifting i fraksjonen. Tidligere hadde de flere kandidater fra NFH, og Anette Kaurin påpeker at de selvfølgelig tar imot interesserte med åpne armer. Førstekandidat, Tor Arne Morskogen, er derimot fra SVF, og ny på universitetet. Han er leder i Tromsø Unge Høyre, og framhever at lista er et blått korrektiv til de andre listene.

Gjør noe med din egen hverdag

Kandidatene fra Moderat liste oppfordrer studenter til å engasjere seg i studentpolitikken. Hverdagen deres blir ikke bedre av å sitte på kantina og klage.

– Det er en myte at politi-

Moderat liste, her representert med f.v. Tor Arne Morskogen, Anette Kaurin, Kristian Lindhartsen, ønska ikkje å bli sitert på nynorsk.

kerne på universitetet er en liten, lukket gruppe, og det blir en billig unnskyldning for ikke å delta, hevder Kaurin, som har lang fartstid i studentpolitikken. Det at så få studenter benytter seg av stemmeretten sin, mener andre kandidat Kristian Lindhartsen, kommer av en trend i tida.

– Studentene lar ting skure og gå, og det bryr dem ikke. Det er synd, man skulle jo tro

at om det var en oppegående gruppe i samfunnet, så var det studentene, sier han.

Kritiserer studentdemokratiet

Lindhartsen kommer til å stå på sitt hvis han blir valgt inn – studentstyret må bli mer dynamisk.

– Det må bli slutt på lange diskusjoner som aldri fører til noe, og nedsettelse av unyttige råd og utvalg. Det er for mye

drittprat på studentstyremøtene, hevder han. – Man må ta seg selv mindre høytidelig, og effektivisere beslutningsprosessen, for så å oppnå synlige resultater. Dette mener Lindhartsen vil være med på å stimulere engasjementet blant studentene.

Tettere kontakt med næringslivet

Som den høyreorienterte de-

len av studentpolitikken stiller Moderat liste seg positiv til, og ønsker, et tettere samarbeid med næringslivet. De er for eksempel ikke fremmed for at Tromsø kommune selger sine aksjer i Troms-buss:

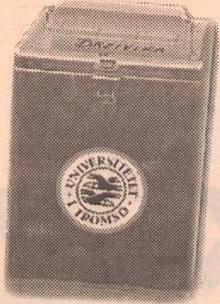
– Privatisering gir gjerne effektivisering, som igjen vil kunne bidra til bedre vilkår for bussreisende studenter, sier listetopp Morskogen.

VALGLISTE MODERAT LISTE

1.	Tor Arne Morskogen	SVF
2.	Tor Arne Morskogen	SVF
3.	Kristian Lindhartsen	Jur.fak
4.	Kristian Lindhartsen	Jur.fak
5.	Rune Fredriksen	Jur.fak
6.	Christian Ekanger	Jur.fak
7.	Lars Tormodsgaard	Jur.fak
8.	Anette Kaurin	Jur.fak
9.	Hilde W. Skaaren	Jur.fak
10.	Tor Martin Kaspersen	Jur.fak
11.	Bodil Kristoffersen	Jur.fak
12.	Stian Auglænd Hansen	Jur.fak
13.	Lars Hadsel Hansen	NFH
14.	Ine M. Eriksen	Jur.fak
15.	Ingulf Nordahl	Jur.fak

KAMPSAKER MODERAT LISTE

- Helgeåpent UB med redusert bemanning
- Døgnåpne lesesaler – studentene bør få nøkkelkort
- Bedre busstilbud for studenter
- Videreføre arbeidet for studenthus med storscene
- Et åpnere og mer effektivt studentstyre/studentdemokrati
- En mer aktiv kontakt med næringslivet – for eksempel sponning av studentorganisasjoner- og arrangementer

Studentstyrevalg

Til valg med ny frisk

Fem av Sosialistisk Studentlags (SSL) tre førstekandidater er nye ansikter på lista – og på universitetet. Borte er mange av de gamle traverne, og det var en sårt påtrengt fornyelse av representanter, ifølge førstekandidat Bjørn Egil Johansen.

Kari Mette Darell Eliassen
Reidun Faye (foto)

I år går de til valg på et emne som er debattert opp, ned og i mente: Studenthus.

– Ja, det er en kjedelig sak som alle er enige om, men vi godtar ikke annet enn at det oppføres i løpet av 2000, sier Johansen. Et slikt hus må finansieres av samskipnaden, universitetet og staten, noe kandidatene ikke har svar på hvordan skal gjennomføres.

Hvorfor i all verden engasjere seg?

Hvis man ser seg litt rundt på universitetet, oppdager man raskt at det er et lite knippe studenter som deltar på de fleste områder. På spørsmål om hvorfor man engasjerer seg, svarer SSLs listetopp:

– Det er ikke noe problem å la seg provosere av alt det syke som skjer i verden. Jeg ønsker å endre grunnleggende strukturer i samfunnet rundt meg og på universitetet.

Reformør universitetet!

Mindre vektlegging av eksamen og karakterer og en større grad av personlig veiledning, samt praktisk relaterte studier, er viktige fasetter for SSL.

– Universitetet i Tromsø star-

Staute piker og gutter fit for fight. fra venstre: Terje Møien, Ellen Øseth, Bjørn Egil Johansen og Astrid Molaug.

tet på 70-tallet opp som et foregangsuniversitet. Alternative undervisningsmetoder og et lite, intimt studiemiljø har gitt Tromsø en særstilling i Norge, hevder Johansen.

– Med et økende antall studenter, og dertil manglende økonomisk oppfølging fra statens side, har dette blitt ødelagt på 90-tallet. Ifølge Johansen er det viktig for SSL at dette endres. Universitetet i Tromsø fremmer ikke lengre engasjement hos studentene. De har nå blitt passive mottakere av kunnskap i en forelesningssal.

Valgoppslutning et stort problem

Med det faktum i bakhånd at det under forrige valg bare var 10 % valgoppslutning ved urnevalget, føler likevel SSL at de representerer de få som faktisk stemmer.

– Det politiske miljøet på universitetet er lite og lukket. De saker som virkelig engasjerer, har det til tider vært få av. Dette vil SSL gjøre noe med. Man når ikke ut til alle de gruppene av studenter som har liten tilknytning til universitetet. Her siktes det til ex.phil.-studenter og studerende

uten fast tilholdssted i Breivika. SSL ønsker å nå fram til alle som trenger en "puff" for å stemme.

– Forhåpentligvis klarer vi på den måten å øke valgoppslutninga, sier andre kandidat Ellen Øseth.

Dårlig vertskommune

SSL retter krass kritikk mot Tromsø som vertskommune og APs programfesting av studenthuset.

– Kommunen gjør minimalt for studentene. Litt støtte til barnehagene er alt den har å skilte med.

Studentene utgjør en fleksibel og billig masse av arbeidskraft. De legger igjen mye penger som en stor, kjøpekraftig gruppe. Uten studenter hadde Tromsø vært den lille fiskebyen den hver sommer forvandles til, mener Johansen.

– Det er flott at AP programfester et studenthus, sier han – men hvis det dukker opp i nærmeste framtid, er det på tross av AP og ikke på grunn av dem. Johansen tror ikke mange i kommunestyret vil gå inn for studenthus – det måtte eventuelt være Venstre eller SV.

VALGLISTE SOSIALISTISK STUDENTLAG

1.	Bjørn Egil Johansen	Medisin
2.	Bjørn Egil Johansen	Medisin
3.	Ellen Øseth	Statsvitenskap
4.	Ellen Øseth	Statsvitenskap
5.	Astrid Molaug	Ex.phil
6.	Astrid Molaug	Ex.phil
7.	Eva Marie Mathisen	Ex.phil
8.	Eva Marie Mathisen	Ex.phil
9.	Terje Møien	Filosofi
10.	Terje Møien	Filosofi
11.	Martin S. Krane	Statsvitenskap
12.	Lena Jensen	Sosiologi
13.	Svein Røttem	Statsvitenskap
14.	Trond Egil Jakobsen	Jus
15.	Tor Arne Øigård	Fysikk
16.	Åsa Elvik	Filosofi
17.	Kim Rodø	Psykologi
18.	Hilde Karin Ofte	Medisin
19.	Knut Erik Evensen	Filosofi
20.	Espen Davidsen	Ex.phil
21.	Robert Jensen	Fysikk

KAMPSAKER SOSIALISTISK STUDENTLAG

- Skal ha studenthus i løpet av 2000
- Billigere barnehager og full dekning. Øktbidrag fra stat og kommune
- Bedre kantinetilbud
- Flere studentboliger, gratis tomter fra kommunen
- Bedre studiefinansiering. Gjenreis heltidsstudenten gjennom økt stipendandel
- Billigere bussreiser for studenter, nei til salg av Tromsbuss
- Mindre vektlegging av eksamen, større vekt på veiledning og seminarer
- Solidaritet med studenter i den tredje verden
- Bevar dagens sammensetning av studentstyret

Studentstyrevalg

Med snarvei til makta

Sosialdemokratisk Studentforening (SSF) er tilbake med liste til urnevalg etter et opphold på ett år. Nå går de til valg for bedre undervisningskvalitet og velferd blant studentene – i tillegg til snarvei til makta.

Vegar Andreassen
Hanne Stien (foto)

Førstekandidat Arne Gya påpeker at selv om de bare er løst tilknyttet Arbeiderpartiet, har de representasjonsrett i en del utvalg, og har derfor en innsidekanal i partiet som nå har overtatt makta i Tromsø kommune. Kanskje en bonus til representasjon i studentstyret, med andre ord.

Til tross for en felles ideologisk plattform med AP er SSF på ingen måte et speilbilde av feiende feiere eller patetiske partiledere.

– Jagland er en tufts. Han har ikke peiling på studentenes levevilkår. Ikke har han peiling på fotball heller, utbryter en indignert Gya i lys av nyere politiske utspill.

Manglende kontinuitet

Ved forrige studentstyrevalg stilte ikke SSF liste. Det var rett og slett ikke nok folk med tid og ressurser til å danne grunnlag for ei liste. Dette er nå forandret.

– Helt klart en ulempe for oss, sier Gya, men han påpeker at kontinuiteten har vært ivaretatt innen styret i SSF, selv om aktiviteten har vært lav det siste året.

Sosialdemokratisk Studentforening poserte, om enn noe motvillig, for pressens utsendte.

Legitimitetsspørsmålet

Selv med en valgdeltakelse på under ti prosent er det ingen legitimitetskriser for studentstyret, i følge Gya. Med et åpent urnevalg skal det legale grunnlaget være ivaretatt, og oppslutninga er uansett større enn ved den gamle allmøteordninga, påpeker Gya, og fortsetter:

– Problemene kommer hvis studentstyret vedtar saker studentene er i mot. Da vil studentene si fra. Men det er dumt at de allerede har gitt sin godkjenning ved å ikke stemme ved urnevalg.

Likevel synes Gya det er trist

at den forventede valgdeltakelsen er så lav.

– Det er vanskelig å profilere seg med så få studenter i ryggen. I tillegg ødelegger det noen av mulighetene for å realisere enkelte saker, hevder han.

Engasjement

På spørsmål om studentene mangler engasjement, mener Gya bestemt at det er mange engasjerte mennesker i universitetsmiljøet – men iver og entusiasme får ofte andre utløp. Både innenfor Studentsamfunnet, TSI og Utopia fins det studenter fulle av tiltak og innsats-

vilje. SSFs listetopp mener derfor at en av hovedoppgavene til studentstyret blir å forene dette engasjementet – å få disse til å se seg selv som en del av en enhet. Da vil også studentstyret bli ivaretatt som organ. Selv mangler Gya definitivt ikke tiltakslyst. Inneværende år har han vært vararepresentant i studentstyret i tillegg til vervet som president i Studentsamfunnet.

Programerklæring

SSF har fire hovedpunkter i programmet for kommende valg. I tillegg til å ha direkte linje til ordfører Hermann, satser SSF

stort på å bedre både undervisningskvalitet og studentenes velferd. Studenthus og sentrumscene kombinert i ett og samme bygg er obligatorisk.

For å gjøre boligmarkedet i Tromsø mer studentvennlig har Gya følgende forslag: Samskipnaden får mer kommunal støtte til sine barnehager. Da kan de senke boligprisene på studenthybler, noe som vil demme opp for det høye prisnivået på boligmarkedet ellers.

VALGLISTE SOSIALDEMOKRATISK STUDENTFORNING

1.	Arne Gya	SVF
2.	Arne Gya	SVF
3.	Katrin Elvevoll	Med.fak
4.	Katrin Elvevoll	Med.fak
5.	Torbjørn Nygård	NFH
6.	Margaret Aarag	Med.fak
7.	Stein P. Antonsen	SVF
8.	Kenneth Lindberget	
9.	Harald Johan Eklo Bjørnsen	
10.	Torill Edvardsen	
11.	Martin Henriksen	
12.	Gard Gya	SVF
13.	Anne Dahl	Hum.fak

KAMPSAKER SOSIALDEMOKRATISK STUDENTFORENING

- Innsidekanal i Arbeiderpartiet – trenger oppslutning for å bli hørt.

Undervisningskvalitet:

- øremerke akademiske stillinger for folk med pedagogiske ferdigheter – aktivisering av studentene – ikke bare passive mottakere
- økt tilgjengelighet på lærekrefter og litteratur
- større studentinnflytelse på eget fag
- studenthus og sentrumscene i samme bygg
- brukeravtale som sikrer studentenes rettigheter

Velferd:

- Mer bevilgning til samskipnaden
- Sosialstøtte til studentene på studiestedet
- bedre tilrettelagt boligpolitikk
- bedre helsetilbud

Mot nye universiteter i Nord-Norge

Både rektor Tove Bull og universitetsdirektør Harald Overvaag støtter "Universitetet i Bodø", bare de ikke blir nødt til å dele på midlene.

Rune Thomassen

Flere høgschooler konkurrerer i disse dager om å bli det femte universitetet i Norge. Status, arbeidsbetingelser og penger er de viktigste gulrøttene i kappløpet. Navnet universitet

gir signaler om faglig tyngde, noe som er spesielt viktig i internasjonal sammenheng.

– Dessuten har universitetene større faglig selvstyre og et helt annet finansielt grunnlag, sier direktør Frode Mellemlvik ved Høgskolen i Bodø

til Nordlandsposten.

Høgskolen i Bodø har jobbet mot universitetsstatus lenge.

– Vi har søknad om doktorgrad inne og regner med at vi får positivt svar på den i løpet av høsten. Vi tilsetter flere med toppkompetanse og viser at vi har den faglige kraften som skal til, sier Mellemlvik og poengterer at de er en solid utdannings- og forskningsinstitusjon, men Norge har vært altfor konservativ med å holde på den gamle universitetsstrukturen.

Til sammenlikning har Sverige 14 universitet, Finland så mange som 20, mens Norge bare har 4.

Vil dele navnet, men beholde privilegiene

Både rektor Tove Bull og direktør Harald Overvaag ved Universitetet i Tromsø mener en hvilken som helst skole som ønsker det, bør få ta navnet universitet.

– Men forskningsbevilgningene bør forbeholdes de tradisjonelle universitetene, sier både Bull og Overvaag og sikter til de 18 milliardene i offentlige og private forskningsmidler som i dag er fordelt på de fire eksisterende universitetene og andre institusjoner som driver med forskning.

Tove Bull ser positivt på at det blir flere universiteter i Norge, men mener at høgschoolene som i dag signaliserer at de ønsker å ta navnet universitet, må akseptere at det kun er navnet de får og at de privilegiene som i dag følger navnet må forbeholdes de tradisjonelle universitetene som satser på akademiske fag.

– Høgskolen i Bodø må for-

stå at tittelen universitet ikke er en trylleformel som automatisk gir større midler og flere fagfolk, poengterer Overvaag.

Frode Mellemlvik på Høgskolen i Bodø har stor forståelse for at ikke Universitetet i Tromsø har lyst til å dele på eksisterende midler. Men han har ikke tenkt å gi seg med det.

– En oppgradering av høgschoolen til universitet trenger ikke å bety mindre midler til allerede eksisterende universitet. Flere universitet bør bety økte midler, mener Mellemlvik.

Den forskningskraft som finnes ved Høgskolen i Bodø er deres utgangspunkt for ønsket om å bli universitet.

– Skal denne forskningskraften kunne anvendes skikkelig, må vi også få de forskningsrettigheter inklusive midler som universitetene har, sier Mellemlvik og understreker at det ikke blir aktuelt med en universitetstittel uten å få ta del i de privilegiene som følger med.

Lite klatring på høgschoolene

– Det er i dag liten forskjell på noen av høgschoolene og universitetene, uttaler Kari Blom til Aftenposten. Hun er leder av Høgschoolerådet og rektor ved Høgskolen i Bergen.

– Faglig ansatte ved høgschoolene har i dag få muligheter til å klatre i gradene, hvis de først og fremst har praktiske og ikke akademiske kunnskaper å tilby studentene, fortsetter hun.

– Universitetene har hittil hatt større tiltrekningskraft på fagfolk på grunn av sin status. Dette er også forskjellen mel-

lom universitet og høgschool, sier Tove Bull og sikter til at universitetene har større krav til høy kompetanse blant sine ansatte og mange flere professorer i sine rekker.

– I tillegg må man ta hensyn til befolkningsgrunnlaget i landsdelen, uttaler universitetsdirektør Overvaag, og mener at fire-fem hundre tusen mennesker ikke gir et grunnlag for flere universiteter som skal konkurrere med hverandre på samme fagområde og om de samme studentene.

Hvilken modell?

– Tiden er nå inne for nytenkning på hvilken modell for høyere utdanning vi skal ha her i Norge, mener Harald Overvaag, og henviser til den nye universitetsloven som inkluderer høgschoolene.

– Diskusjonene om hvordan høyere utdanning skal organiseres, har foregått i lengre tid her til lands, og man står overfor mange muligheter, fortsetter Overvaag og viser til England, der statsminister Tony Blair har gitt alle polytekniske høgschoolene retten til å ta tittelen universitet med klar beskjed om at de ikke ville få et pund mer å rutte med.

– Dette er én mulighet, sier Overvaag. Han viser til universitetsmodellen i California, som har flere campuser underordnet ett universitet. Det ville ha vært mulig å opprette ett universitet i Nord-Norge med flere campuser som hver har sine spesialiteter. En annen mulighet er den svenske modellen der høgschoolene konkurrerer faglig om tittelen universitet.

– En ting er iallfall sikkert, sier rektor Tove Bull – organiseringen av høyere utdanning i Norge vil bli endret.

**DET BESTE
ALTERNATIV TIL BRILLER
OG KONTAKTLINSER:
LASIK**

LASIK er en smertefri laserbehandling. Den gir så raskt resultat at de fleste kan være uten briller/kontaktlinser og tilbake i full aktivitet allerede 24 timer etter operasjonen.

Monica Johansen, student ved UIT her vært veldig nærsynt for bare få uker siden. Nå, etter LASIK ved SynsLaser, kan hun gå fritt på tur uten briller eller kontaktlinser.

SynsLaser-klinikken har lengst erfaring i Norge med LASIK. Flere av våre kirurger er selv operert ved SynsLaser, noe som er enestående i Norge.

**Ring grønt nr.
800 82 82 2**

**Studentrabatt
kr. 1 000 pr. øye**

SynsLaser

SynsLaser i Tromsø
Fjæreveien 6, 9024 TOMASJORD
Fax: 77 63 96 41

E-post: synslaser@net Web: www.synslaser.com

Med humor mot mørketall

Støttesenteret for incestrammede mottar 40.000 kroner fra fylkeskommunen for å hjelpe enda flere. Statistikken er overraskende: 19% kvinner og 14% menn er utsatt.

Andreas Knudsen
(tekst og foto)

Lene Rostøl har holdt foredrag for helsesøstre, lærere og politikere om behandlingen av incestrammede i Tromsø. Siden åpningen av støttesenteret for incestrammede i januar har over 300 menn og kvinner tatt kontakt. Et tilsvarende senter med fem ansatte i Nord-Trøndelag har hatt kontakt med 390 personer på et helt år.

– Vi sitter ikke og skriver timer og sender folk på dør når tiden går ut, forsikrer Lene. Hennes profil har hele tiden vært hjemmekoselige omgivelser med røykerom, stue og kjøkken. Når Utropia besøker lokalene, er kaffen varm og stearinlysene tent. Ifølge Rostøl har tilliten så stor betydning at det offentlige sterile profil ikke passer for henne. Ventetid har hun heller ikke.

Tabuer gir skam

– Jeg tror ingenting er så jævlig at det er ett hundre prosent negativt, sier Lene muntert når Utropia møter henne i Skippergata. – Det er alltid mulig å skifte fokus, og humor er kjempeviktig. Det var humor som reddet meg, forteller hun. Siden januar har Lene daglig hørt mennesker skildre sitt livs verste seksuelle opplevelser, under absolutt taushetsplikt.

– Jeg har selv vært misbrukt, så jeg vet hvilke ord de ikke finner, de som kommer, forklarer Lene. I vår sto hun fram på TV og fortalte sin egen grusomme historie om sin bestefar, et traume hun har greid å snu om til en styrke. En tilsvarende styrke henter hun nå fram hos andre utsatte. – Men det hender jeg blir skikkelig opprørt, innrømmer hun.

– På depresjonsbiten er jeg på dypt vann. Det eneste som nytter er å være et medfølende menneske.

– Hvordan klarer du å bære på alle historiene om andre mennesker?

– Når klokka blir halv fire, kobler jeg ut. Det må jeg gjøre, medgir Lene. Hun forteller at mange av de besøkende har fortrent traumene og laget seg overlevelsesstrategier.

SUKSESS: Lene Rostøl på støttesenteret for incestrammede tilbyr hjelp til flere enn offentlige institusjoner klarer.

– Jeg mener fortrenning er en god ting, vi må ikke presse på før den utsatte selv er klar til bearbeidelse.

Støttesenterets viktigste funksjon er å få folk til å identifisere problemet sitt, dessuten å ikke skjennes for sin historie. Skamfølelsen skyldes i stor grad tabuer i samfunnet. Et overgrep har store ringvirkninger – skoleklasser, lærere, venner og familie utsettes når en av syv er rammet, men lite informasjon kommer fram.

– Det er en arroganse i samfunnet for å snakke om problemet, fastslår Lene Rostøl. Hun opplever at debatten rundt incest ligger for høyt oppe – det bør heller være snakk om individene.

– Hvem har ansvaret for kommunikasjonen og opplysningene?

– Folk våkner opp når enkeltmennesker forteller sin historie, er Lene overbevist om. Før hun sto fram i vår, hadde bare en person i Norge stått fram offentlig – Marianne Oshaug fra Vestfold i 1991.

Umulig jus

– Er det noe krenkere passer seg for, er det vitner, forteller Lene. Incestrammede får sjelden se gjerningsmannen stilt til rette og straffet. I 1997 ble 421 saker anmeldt, og bare to saker førte til dom. På tross av største strafferamme (21 år) ligger de aller fleste dommer på under ett

års ubetinget fengsel.

– Hvis man er så heldig å få rettssak, må man stille opp i rettssalen med dommere, jury og presse – ansikt til ansikt med overgriperen, forteller Lene – det er altfor tungt for mange. Da hun anmeldte sin overgriper i 1992, måtte hun inn til halvannen times politiavhør og fem timer hos psykolog før saken ble tatt opp.

– Dette er alvorlig. 75 prosent av de prostituerte i Tromsø har vært utsatt for incest, og hundre prosent i Oslo, ifølge undersøkelser gjort av internasjonale statistbyråer. Et annet eksempel er rusmisbrukerne. Lene håper og tror straffene om ti år fra nå kommer til å være strengere i incestsaker.

Lav offentlig forståelse

Fremdeles er kommuner ikke lovpålagt å tilby støtteordninger for mennesker som har vært utsatt for incest.

– Hittil har bare fylkeskommunen og Tromsø kommune fullt ut innsett behovet for denne hjelpen, forteller Lene. Til neste år mottar støttesenteret i Tromsø 40.000 kroner gjennom fylkesbudsjettet. Hos kommunene har det blitt mange avslag – Bjarkøy kommune avsto å bevilge 845 kroner av "budsjettmessige årsaker".

– Når vi har vunnet barnevernsprisen for 1999, er slike avslag merkelige, sier Lene Rostøl på støttesenteret for incestrammede.

Interessert i en studieperiode i utlandet?

Frister 15. oktober

- ◆ Erasmus-, Nordplus-, Nordlys- og Barentsplus-stipend (utreise vår-2000)

Nyheter

- ◆ Avtale om studentutveksling med Universiteit Twente og Universiteit Maastricht i Nederland. Alle fagområder.
- ◆ Avtale om studentutveksling med Universidad do Algarve, Portugal. Marinbiologi.

Kontakt:

- ◆ Internasjonal konsulent ved ditt fakultet
- ◆ Internasjonalt studentkontor i Studieavdelinga, 3.etg. Administrasjonsbygget
www.adm.uit.no/studie/foreign

«English» summary

Our relationship to The South

In a seminar at Mack-kjelleren in Tromsø, solidarity representative Ståle Berglund argued that Norwegians consider war, catastrophe and conflict to be the main characteristics of the third world.

Mr. Krishna, the leader of an anti-racist center in Oslo, warned that the press give us a twisted view on life in the southern regions of the world.

– To submit a correct picture of the south, said Krishna, would secure the status of minorities in Norway.

Students sports club get new gym

After almost ten years of struggle, TSI – the sports club at the University of Tromsø – finally starts construction of their training facilities. Play ball!

– The gym is going to be covered with grass so that it merges with the terrain, said Pål-Morten Grande, leader of TSI. However there is still some need to raise more money for the projects completion.

Student funding

The Norwegian government does not include better student financing in its proposal for next year's budget. The student leaders are particularly disappointed over the scholarship arrangement, which remains at only 30%. Last year the politicians in power promised that the scholarship be raised to 40%.

Sigrun Aasland, leader of the Norwegian students union, informs us that this is going to result in massive demonstrations all over the country.

The National budget has disappointed scientists as well. They feel that the funding for has been cut to the bone.

Successful Mayor

Tromsø has elected a new mayor, Herman Kristoffersen, who expresses a strong support of students welfare

– The academic competence is our most important resource, said the newly elected mayor.

As to the planning of a large scene combined with a student building for social activities, he does not agree that the building could be placed on a boat at pier.

– I would rather like to place it down under the ground, in a mountain hall, says Kristoffersen. He denies that young culture is noisy, and he wishes to work with students in the planing and building of a "student house".

University in Bodø?

A national debate on the status of scientific colleges raises the question of the second university in the northern part of Norway. Director of the college in Bodø, the second largest town in northern Norway, claims he will work hard so that his "høgskole" will get University status..

Verdensspråk til Tromsø

Esperanto er på fremmarsj i byen igjen når Atilio Orellano Rochas, en av verdens fremste eksperter på språket, kommer.

Hadi Lile (tekst og foto)

22. oktober kommer den verdenskjente esperantolæreren Atilio Orellano Rochas til Tromsø. Nå har man en gylden mulighet til å lære seg denne satellitten i språkverdenen.

Esperanto er et språk i utgangspunktet ble konstruert for å skape fred.

– Det kan ikke alene skape fred, men det er en naturlig del av en framtidig verdensfred, ifølge Henning von Rosen, "delegito" i UEA – Universala Esperanto-Asocio.

– For å forstå må man fatte tanken bak språket – akkurat som den første som koblet seg opp til Internett, hevder Rosen overfor Utropia.

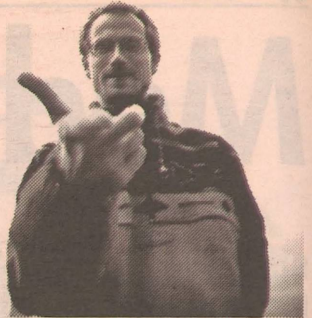
Esperanto er et uavhengig språk oppbygget som et verdensspråk med tanke på at alle mennesker skal lære seg ett språk ved siden

av sitt morsmål. Man har forsøkt å hente litt fra en rekke indoeuropeiske språk,

– *Tror du esperanto blir vårt første verdensspråk?*

– Jeg tror ikke det blir et nasjonalt språk, ihvertfall. Det må bli et uavhengig språk som ikke kan knyttes til en bestemt gruppe mennesker, sier Rosen – det trenger ikke nødvendigvis bli Esperanto, du må huske på at dette er en skapende prosess der mennesker fra hele verden deltar.

– *Esperanto er blitt kritisert for å være et sjelløst og platt språk?*

Henning von Rosen ønsker esperantoeksperten Rochas velkommen til byen.

– Se på et piano. Den som spiller på det, kan skape de mest nydelige eller helt for jævlige saker – alt ettersom. Mange poeter opplever en større frihet på Esperanto takket være den enkle formen.

Utropin

TAXI

Tromsø Taxisentral
Strandv. 30. 9007 Tromsø.
Kontor 77 60 30 10 – Sentralbord 77603000.
Telefax 77 60 30 39

Sjåføropplæring
Taxiførerkurs på kveldstid

Det tas opp aspiranter til kurs for taxiførere, med kursstart 19.10.99

Kursavgift for studenter:
kr. 2000,- inkludert kursmateriell
(Vanlig pris kr. 3000,-)

Følgende krav stilles:
Plettfri vandel, alder minimum 20 år, Permanent førerkort i minimum to år.

Påmelding på telefon: 77603010, innen 17.10.99

Jobbe i studentavis?
Ring 77 64 53 66

STUDENTSTYRET
NSU - TROMSØ

VALG TIL NYTT
STUDENTSTYRE
MULIGHETER FOR Å AVGI FORHÅNDSSTEMME

I uke 43 (25. – 29. oktober) skal studentene ved Universitetet i Tromsø velge nytt Studentstyre.

FØLGENDE LISTER STILLER TIL VALG:
Sosialistisk Studentlag (SSL)
Sosialdemokratisk Studentforbund (SSF)
Moderat liste

For de som ikke har mulighet til å avgi stemme under valguka, er det mulig å avgi forhåndsstemme.

DU KAN AVGI FORHÅNDSSTEMME PÅ:
Studenstyrekontoret i Hovedgården, på hverdager mellom kl 12.00 og 13.00. Første dag du kan avgi forhåndsstemme er mandag 11. oktober.

FOR Å AVGI STEMME MÅ GYLDIG
STUDENTBEVIS FOREVISES

VALGSTYRET

TROMS FYLKESKOMMUNE
DØVBLINDESENTERET I NORD-NORGE

Døvblindegenteret består av to enheter:
Kompetanseteamet – som skal gi tilbud til alle døvblindfødte og til personer med tilgrensende problematikk i Nord-Norge.
Basisdelen – som er et varig bo-, opplærings-, arbeids-, fritids- og omsorgstilbud for døvblindfødte mennesker. I dag bor sju voksne ved senteret.

I basisdelen er følgende stillinger ledige:

Miljøarbeidere

1 x 21% stilling,
1 x 52-71% stilling. (Stillingsandelen kan variere mellom 52% og 71%)
Stillingene er for tiden tilknyttet et forsterket team rundt en av beboerne ved Døvblindegenteret

Stillingens oppgaver er bl.a.:
– Turnusarbeid hver 2. eller 3. helg
– Utvikle og iverksette helhetlig tilbud til beboerne
– Tverrfaglig samarbeid

Kvalifikasjoner:
– Utdanning som kvalifiserer for miljøarbeiderstilling (3-årig videregående skole innen helsefag, hjelpepleierskole, eller annen relevant utdanning)
– Vi ønsker fortrinnsvis personer som i tillegg til den faste stillingen kan ta ekstravakter
– Erfaring fra arbeid med multifunksjonshemmede og utagering er en fordel
– Det legges avgjørende vekt på personlig egnethet og gode samarbeidsegenskaper i arbeidet

Vi tilbyr:
– Opplæring, veiledning, mulighet for kurs og faglig utvikling i et spennende arbeidsmiljø
– Lønn og arb.vilkår etter gjeldende tariffavtaler og reglement. Miljøarbeider lønnes i st.k. 6674, lk 3,2, ltr 10-22
– Pliktig medlemskap i off. pensjonsordning med 2% innskudd av regulativlønn
– Prøvetid på 6 mnd. med evaluering

Tilkallingsvikarer

Vi søker etter tilkallingsvikarer for miljøarbeider i turnusarbeid. Vi søker personer som er tilgjengelige både i ukedager og i helgene.

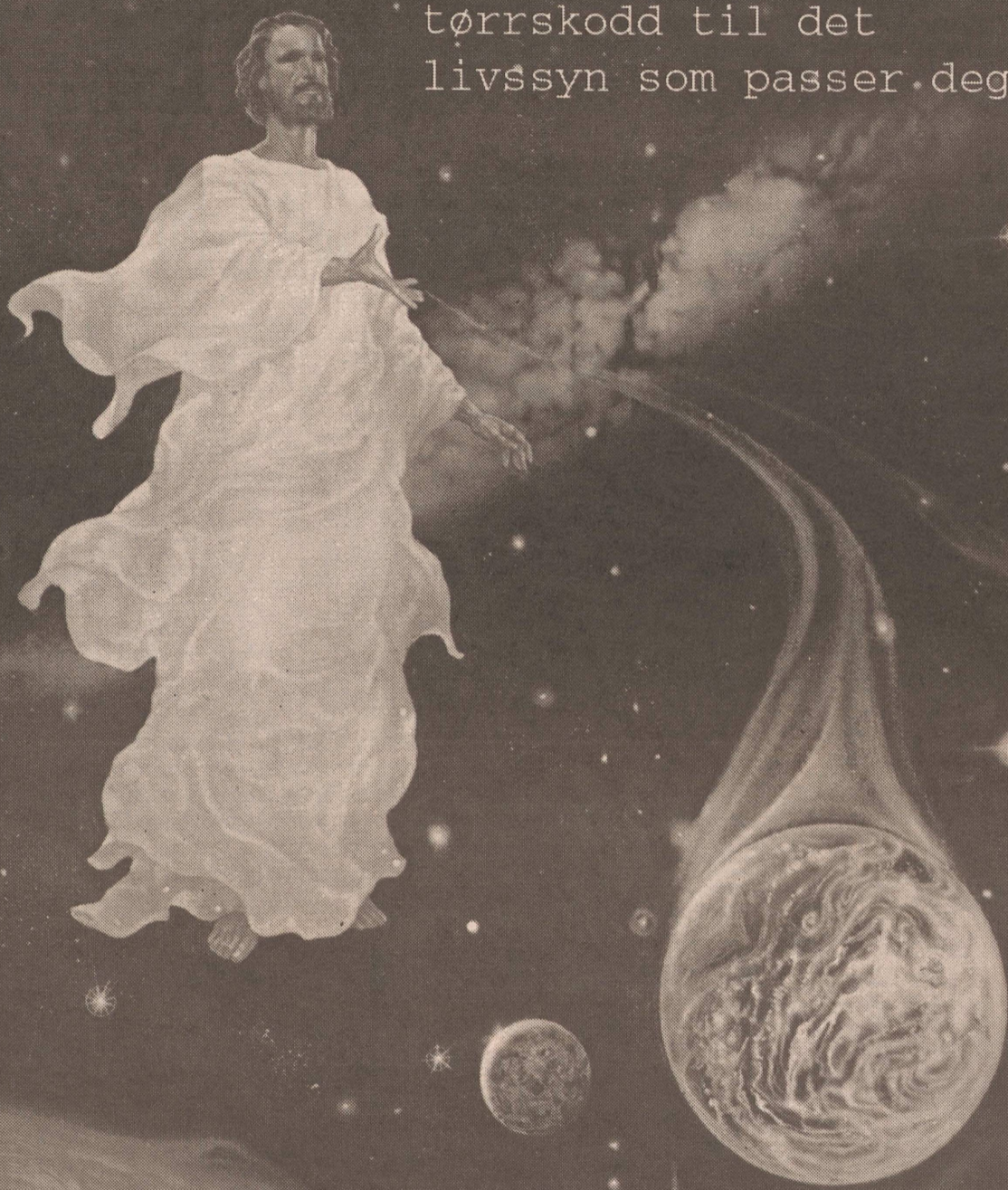
Menn oppfordres til å søke på stillingene.

Spørsmål om stillingene kan rettes til teamleder Eirin Hansen, tlf 77 67 48 90.
Søknad med bekreftede kopier av vitnemål og attester, samt minst 2 referanser sendes:
Døvblindegenteret i Nord-Norge, Postboks 3323, 9275 Tromsø.
Søknadsfrist 29.10.99

Åndsguide -99

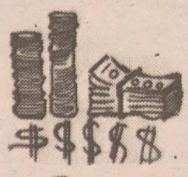
Det er en jungel av religiøse tilbud.

Utropia viser vei slik at DU kan gå tørrskodd til det livssyn som passer deg.

Utropia forbeholder seg alle rettigheter til artiklene som offentliggjort og kan endre innhold i dette eller neste liv.

ILLUSTRASJONEN ER HENTET FRA EN AMERIKANSK SEKT SOM HEVDER AT JORDEN REGJERES AV EN KONSPIRASJON AV SATAN, PAVEKIRKA, KOMMUNISMEN OG ISLAMIS 60-SIDERS TEGNESERIEBIBEL.

Ikonet angir medlemmenes økonomiske stilling og higen etter materiell gevinst. Jo fler, jo grådigere.

Ikonet angir hvor akseptert det er å nyte alkohol, jo fler jo mer akseptert.

Ikonet angir hvor akseptert det er å pule (før ekteskap) Jo flere ikoner jo mer akseptert.

Ikonet angir hvilken grad av prektighet og høymoral som forlanges av. To ikoner vil si dobbeltmoral, noe som gir dobbelt uttelling.

Er ikonet merket med kryss, angir dette sektens mangel på akkurat denne "verdien".

Av Michael Kahn (Livssynstester) og Harald Groven (Spirituell guide)

Finnes det kun én Gud?

ja

nei

Kan man tolerere sex før ekteskapet?

ja

nei

ja

nei

liker du å med fyrstik

Elsker du din neste

ja, litt

Tror du på en høyere makt?

ja

nei

Syndet Jesus da han drakk vin?

ja

nei

New Age

Komponer din egen á la carte religion ut i fra ingredienser som Astrologi, UFOlogi, sjelevandring, channeling, auraterapi, biorytmer, healing, alkemi, aromaterapi, astral terapi, energi healing, reinkarnasjon, homeopati, pyramide lære og mye, mye, mye mer! Anbefales for alle kresne studenter.

Advarsel: Du vil få en kort karriere som student på Mat.nat eller Med Fak om du tror sykdommer kan kureres ved hjelp av Channeling av Atlantismennskers Aura fra en diminsjon i en annen galakse.

Gla' kristen

Er du en kjernesunn, kjekk gutt / jente med helsann/svelsann glimt i øyet, er du kanskje gla'kristen. Her har du anledning til å delta i kor (Tensing) og hyggelige kvelder med Ludo, Sjakk og alt annet som er "crazy". Anbefales for deg som tror mest på Jesus og litt på Gud.

Katolske kirke

Liker du en mer kontinental smaksval kristendommen, men med anledning tilgivelse for dine tabber, er dette deg. Du bør helst synes at sex er tilhører ekteskapet og abort utenkelig som nevnt kan du likevel pule før ekteskap og abortere, da dine synder vil bli Anbefales for deg som liker jomfruglitter og å ha det høyt under taket.

Bryr du deg om krige&fred og religion og sann?

ja

nei

Bør mennesket stå overst på næringskjeden?

ja

nei

Tolererer annerledes tenkende?

ja

nei

Lat, passiv og uengasjert

Du tilhører de 50% av nordmenn som ikke tror på noe liv etter døden. Trolig tilhører du også det flertallet som heller ikke har noe liv før døden.

Miljøvernere

De mest ytterliggående tror at menneskeheten er i ferd med å utrydde seg selv som følge av drivhuseffekt, overforbruk, ressurskrise, gen-mat, forurensetning og matmangel. Stort tilbud av smaksvarianter. Alt fra vann- og brød-filosofene Fremtiden i våre hender til vitenskapelige Bellona. Er du glad i dyr anbefaler vi det multinasjonale kampanjekonsernet Greenpeace. Anbefales til alle føler behov for å redde verden gjennom politisk korrekt synsing.

Den Norske Kirke

Versjonen av kristendommen som kommer forhåndsinstallert i 83% prosent av alle nordmenn. Denne kristendomsvarianten har gjennom et statlig monopol med dertilhørte statssubsidier greid å oppnå en markedsandel på 85,7% av befolkningen. Selv om det blir stadig mer konkurranse på det religiøse markedet spår analytikerne at Den Norske Kirke vil holde sin posisjon gjennom sin hele tiden å tilpasse sitt innhold og tro

nei

ja

Satanister

Liker du seig Hardcore, se andre mennesker lide og tenner på blod er kanskje dette noe for deg. Her får du venner for livet i et kreativt miljø, hvor Satan sjøl er gud. Sterke bånd til hedenske religioner og du liker å kle deg i svart.

Kan du gå fra dør til dør for å plage din neste

ja

Jehovas vitner

Har fortalt at jordas undergang er nær hver dag siden 1884. Har hevdet at dommedag skal komme i 1914, 1874, 1975 osv. Læren går i korte trekk ut på at en saueflokk på 144000 skal komme til himmelen, resten av de kristne skal beite gress i et jordisk paradys. Alle de 6 milliardene som ikke er Jehovas, skal den barmhjertige Jehova sende til der de gråter og skjærer tenner.

Anbefales til de som ønsker en full pakkeløsning. I medlemskapet er det inkludert venner, ektefelle og andeler i jorda etter at det har blitt forandret til et paradys. En ulempe er at det koster mye i penger og dugnadsarbeid for Vaktårnet.

aldri

bære naboen

Sørlandspietisme

Har du sterke isolasjonistiske tendenser, har som mål å utvide tomte di på bekostning av den ekle utenlandske naboen, og samtidig ønsker et skinnende og plettfritt ytre, er bedehuset et sikkert skjulested. Anbefales for deg med reduserte sosiale antenner og styrtrike gamle svigerforeldre med skarre-eRR.

Læstadianerne

I hvert eneste bonhåll i Nord-Norge finner du disse dystre, og eneveldige forvaltere av bygdas moral. Anbefales for deg som ønsker å spare utgifter til NRK-lisens, frisør og P-piller.

Fremskrittspartiet

Synes du finnmarkinger er late og innvandrere er ekle, er dette livssynet for deg. For å gjøre det bra i livet, preker sekten at du skal bo på Østlandet, drive halvkriminell virksomhet og ha usympatisk fremtoning.

nei

Er du trofast mot det du tror på?

nei

ja

Fotball-hooligans

Er den mest religiøse av de ikke religiøse sekter. Grupperingen bygger hovedsakelig på geografiske tilknytninger, og er mest frekventert av lavpanna mannfolk mellom 15-35 år. Her får du venner for resten av (dette) livet, men ønsker du å gå ut av sekten til andre lag, er du død.

Humanetikere

Lever i den tro at man kan plagiere alle kirkas sermøner, bytte ut teologien med langdryge taler med utlegninger av kardernommeloven, og fremdeles ikke bli oppfattet som like naive som de folkekristne.

Saksa

Under Dusken

STUDENTAVITA I TROMSØ

Bli kompis med Kofi

FN-sambandet i Norge inviterer folk mellom 18 og 25 år til å delta i et verdenspolitisk rollespill med FN som arena.

Rollespillet starter med en internetbasert skoleringsfase. Da får du innsikt og trening i demokratiske prosesser og skal utvikle forståelse for forpliktende internasjonalt samarbeid, samt få kunnskap om de verdier FN bygger på og det arbeid organisasjonen utfører, melder Under Dusken. Etter skoleringsfasen får du bruke kunnskapene gjennom nasjonale rollespill der det gjennomføres autentiske møter i FN-systemet.

Utvelgelsen av de som får delta i det nasjonale rollespillet og til slutt det nordiske, skjer blant annet gjennom samtaler og vurdering av en tekst deltakerne skriver om sin visjon for FN i det nye årtuset.

Rollespillene styres av en spillleder som skal sørge for at det ikke glir ut i parodi, forsikrer prosjektleder Kari Solholm ved FN-sambandet i Norge.

UNIVERSITAS

Kjemper mot Blindern-porno

Kvinnefronten vil stanse pornosalg i Fredrikkekiosken på Blindern. Studentene selv vil ha større utvalg.

– Det er ikke heldig at en studentkiosk selger porno. Som kvinner føler vi oss heller ille til mote over pornoen vi må forholde oss til i vår studiehverdag, fortviler Sigrid Angen i Kvinnefronten.

– Vi ser ikke at salg av porno på noen måte bedrer velferdstilbudet ved universitetet, klager Angen.

På befaring i kiosken fant Kvinnefronten Cupido, Coctail og Playboy. Kvinnefronten var naturligvis ikke særlig begeistret for innholdet i bladene.

– Studentene har selv bedt om Cupido, og Coctail er en feilforsendelse, opplyser butikksjef Eli Olaussen. – Flere studenter har faktisk reagert på et for dårlig utvalg av porno i kiosken, sier hun.

Ugress i kulturlandskapet

– *Fidus* er en gigantisk orgie på flere plan. På den ene siden innbyrdes runking i redaksjonen, på den andre siden den store gjensidige runkingen mellom oss og leserne, sier Waldemar Hepstein. Det tiende nummeret av tegneserien er nettopp fullbyrdet.

«Etter ti numre og snart sju år foretrekker vi å se på *Fidus* som en eksentrisk, illeluktende onkel i juleselskap. Han har skinnlapper på tweedalbuene, han har forsynt seg tre ganger av rompunsjen og han banner i barnas nærvær, men han antyder en storhet som kunne vært, og selskapet ville blitt noe kjedeligere uten ham», er karakteristikken *Fidus*-redaksjonen gir seg selv på lederplass i det nyutkomne nummeret. Har du lest noen numre av *Fidus*, kan det slå deg at mange av seriene har en noe sexfiksert undertone.

– Dette er ingen linje vi har lagt oss på. Det skyldes at vi stort sett er menn i prematur 40-årskrise. Vi tror vi trenger bevis for å ta'n helt ut. Vi har gått i vår andre barndom og tegner stygge tegninger: «Hå-hå, jeg tegnet en tiss», sier Hepstein.

Til "Busserull":

— om homsete busskort

Svar til leserinnlegg/kommentar i forrige utgave av Utopia

Jeg kan ikke dy meg fra å komme med en kommentar til nøddropet fra "busserull", som i forrige nummer av Utopia uttrykte en alvorlig fortvilelse over de "homse- og jenterosa" rabattkortene som Tromsbuss utsender for studentene. Til deg vil jeg si: Selv om denne rosafagen kan identifiseres med tradi-

sjonelle "jente"-farger, og også frigjøringspolitiske farger både for homser og lesber, må du jo tenke på at busskortet ikke er ditt eget personkort.

Det er riktignok ikke så uvanlig å være obs på sin egen seksualitet og person i ten- og tyve-årene, så det må være fryktelig vanskelig for deg, stakkars; Rosa er jo en farge som ikke oppfattes som særlig mandig, - spesielt hvis man strever så hardt med å være mann, at man blir vippet av pinnen ved å bruke det rosa student-busskortet. Men for-

tvil ikke så altfor mye, "busserull", - tenk på at alle verdens store finansavisser blir skrevet på *rosa papir*! Det må jo være litt tøft. Hvis du prøver å tenke på dette, så kanskje det blir lettere for deg framover. Hvis det ikke lykkes, må jeg bare ønske deg lykke til med å bli en del av det voksne mannlige fellesskapet. Men husk, - de som er mest *mann* av mannfolk, er de som ikke behøver å strekke med å bevise at de er det.

Ingrid Aas

"Du har jo svælt det no"

Etter å ha sittet og hørt på tørre forelesninger i timevis og pustet inn støvete luft på lesesalen, ser nok enhver student frem til de etterlengtede matpausene. Disse avbrekkene bør være et pusterom der man kan ladde opp batteriene både fysisk og psykisk. Men slik er det dessverre ikke alltid.

Det er nesten flaut å måtte stå frem med denne historien, og meningen er ikke å henge ut enkeltpersoner, men å gi konstruktiv kritikk. Jeg håper dette vil bli tatt til etterretning.

Da jeg som vanlig, under min "kunstpause" satt i kantina, opplevde jeg å finne en eller annen form for kjøttprodukt i salaten. Det kunne se ut som kjøttdeig. Det var ille nok for meg som er vegetarianer. Det som virkelig fikk begeret til å renne over, var det som hendte når jeg gikk for å be om en ny salat. Aldri før har jeg blitt møtt med en slik hånlig opptreden fra en av de ansatte. Jeg følte meg direkte krenket både som person og i kraft av min livsstil. – Ja! ka e problemet, du har jo svælt det no! svarte vedkommende. – Ja, men.., stammet jeg fram. – Ja! Men herregud, litt kjøtt har no vel aldri drept nå!

Jeg ble rett og slett stum. Jeg følte meg uønsket og forlot kantinen på Hovedgården umiddelbart. Det skulle jeg aldri gjort. Idet jeg skulle til å gå ut døren hørte jeg en stemme som ropte etter meg, temmelig høyt:

– E du klar over at det e ryddeplikt i kantina!

Som menneske har jeg aldri følt meg så tråkket på. Var det virkelig nødvendig å fornedre meg foran alle gjestene?

Andre studenter jeg har vært i kontakt med, har også opplevd å bli behandlet på en utilfredsstillende måte. Studentsamskipnaden bør revurdere sin profil utad. Som studenter er vi også kunder, og har et krav på å bli møtt med et minimum av service. Det er ofte bare litt velvilje og et smil som skal til for å yte god service og skape et godt miljø.

Når jeg i forrige utgave av Utopia leste om Kantineutvalget, ble jeg svært oppmuntret. Endelig finnes det et organ der vi studenter kan komme med våre erfaringer og slik kunne skape forandringer. Kantineutvalgets idé om å bytte ut personalet med automater, er i dag det beste alternativet.

Det er tross alt bedre å bli møtt av en upersonlig automat enn å bli tråkket på av et menneske.

Mitt håp er at dette leserinnlegget kan åpne for en offentlig debatt omkring kantinen på universitetet.

"Med ønske om flere smil"

LESERINNLEGG

Kreativitet til hælvetete

Kreativitet til hælvetete 1 Ironisk

Det er kreativ uke på universitetet. Kreativ uke. Hærlig.

Nå har næringslivsledere snakket om kreativitet i flere år allerede, og da er det faan ikke annet å vente enn at vi på universitetet også må bli litt kreative. Helmaks med noen kreativitetskurs her på bruket også. Praktfullt Så vi kan lære oss å bli kreative. For kreativitet belønnes. Bli kreativ du også. Kanskje vi også kan dra på røvertokt og røve tilbake alle de som har havnet i reklamebyråenes klør.

Det var et skikkelig kreativt initiativ fra studentrepresentantene i universitetsstyret å sette i gang denne kreative uka. Skikkelig kreativt. Skal vi kanskje gå rundt og være noen knirkende tweed-tørrpinner her på universitetet? Når vi

alle har mistet interessen for det vi holder på med, blir det hærlige stunder med interessedreining og interesseuker. Hærlig.

Kreativitet til hælvetete 2 Serløst

Noen konstruktivister tror at enhver verdi kan instrumentaliseres og gjøres til gjenstand for en mål/middel-rasjonalitet. Takk til disse hærlige anførere. Masseavantgardismen leve.

Kreativitet til hælvetete 3 Navlistisk

Jeg sitter her med en folder. Kreativitet belønnes, står det på den. I denne får du informasjon om kreativ uke. Det er bilde av en hjerne utenpå. Intet rundt. Kreativt.

Svein Anders Noer Lie

Velkommen til et nytt semester for ansatte og studenter

Stor fagbokavdeling i 2. etg. med fagbøker, tidsplanleggere og gode tilbud på skolerekvisita, posters, multimediaavdeling, video, etc.

1. etg: Velassorterte bokavdelinger, engelske bøker, turkart, etc.

Vi betiller prompte de fagbøker som trengs uten ekstra omkostninger.

Centrum * Libris

Postboks 533, 9001 Tromsø
Bok- og papirhandelen i Sjøgata

Telefonnr.: 77667200
Telefaksnr.: 77685301
E-post: erik@centrumlibris.no
Internett: www.centrumlibris.no

LANDSDEKKENDE

AKSJON

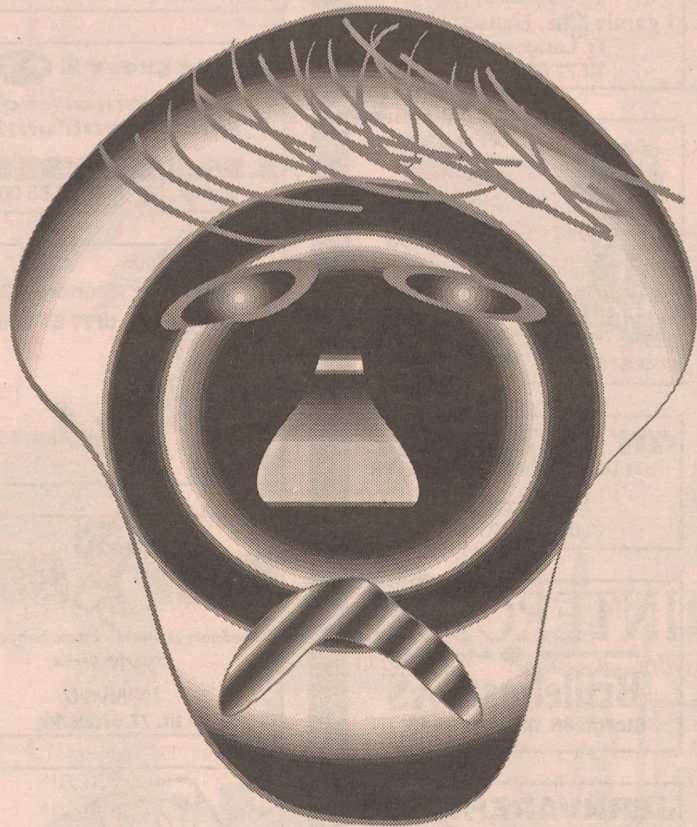
MOT STATSBUDDSJETTET

Studentene blir enda blakkere i det neste millennium!

1999

2000

Delta i studentaksjonen mot statsbudsjettet 20 oktober kl 11.30, SVF-kjelleren.

Bryter løftet om forskningskroner

Universitetet i Oslo taper kampen om forskningsmidler. – Jeg er svært skuffet, sier rektor Kaare Norum.

Utdanningsminister Jon Lilletun uttalte at "studentene i Oslo kan glede seg over økt satsning på forskning" etter at statsbudsjettet ble lagt fram mandag i forrige uke. Midlene som skal støtte forskningen, får imidlertid studentene i Oslo ikke nytte godt av, melder Universitas.

– Det er i det hele tatt lite å glede seg over i dette budsjettet, sier Norum, på bakgrunn av de signalene departementet ga i forkant av budsjettet.

Regjeringens forskningsinnsats går ut på 90 millioner i avkastning fra Forskningsfondet, 45 millioner til IT-senteret på Fornebu og mer midler til såkalt EU-forskning.

Synnøve Konglevoll fra Arbeiderpartiet i Troms uttrykker støtte til rektor Norum og beklager lav forskningsinnsats fra regjeringen til Universitetet i Oslo. På Stortinget støtter også SV Norums kamp for mer forskningsmidler på statsbudsjettet.

– Det finnes ingen reell tilskuddsøkning til forskning i neste års budsjett, sier stortingsrepresentant Synnøve Konglevoll.

PRIORITERINGER: Fra forskningsfondet kommer det i år 90 millioner, i tillegg bevilges det midler til EU-forskning og IT-senteret på Fornebu. EU-parlamentet (over) overvåker bruken av EU-midlene.

FOTO: OLE MARTIN JENSEN

Studentrabatt

Tromsøstudentenes Idrettslag

Studentrabatten gis ved visning av gyldig studentbevis, og betalt semesteravgift. Rabatt innvilges i perioden 15 august 1999 tom. 1 juni 2000. Rabatten gjelder varer til ordinær pris.

i gamle Chr. Hansens lokaler
Fr. Langesgt. 22
tlf 77 68 56 56

Vi reparerer:
glidelås i
skinnklær,
klær, rygg-
sekker,
vesker etc.

Strandgata 34
tlf. 77 68 46 82

Skippergata 15
tlf 77 68 21 16

Brillehuset AS
Storgt. 88 tlf 77 68 21 43

Varehuset i Sjøgata
Sjøgata 13
tlf. 77 63 82 00

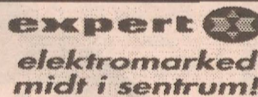

Torgsentret - Storgt. 79
tlf 77 68 15 63

Arctic Bilutleie as

Vestregt. 16, tlf 77 61 58 50
Flyplassen, tlf 77 67 98 40

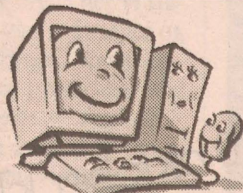
J.M. HANSEN AS
Storgt. 56 tlf 77 66 55 00

Stortorget 2
tlf 77 61 11 66

Nordnorges største innen babyutstyr.
Salg og utleie
Heilovn 6
tlf. 77 67 22 44

ABC Data

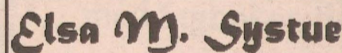
Rypevn. 75
tlf 77 67 73 74 / 77 67 57 78

v/ brua tlf. 77 68 35 41

Markedspllassen tlf 776 82254

Vestregt. 1, tlf. 77 65 64 31
Forhandler for SINGER og PFAFF

Storgt. 89 og Jekta
tlf 77 60 19 80

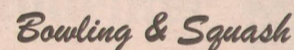
VEITASENTERET - TLF 77 61 25 01

Jekta Handelssted
tlf 77 67 37 20

Stortorget 3
(vis a vis Domus)
tlf. 77 68 26 55

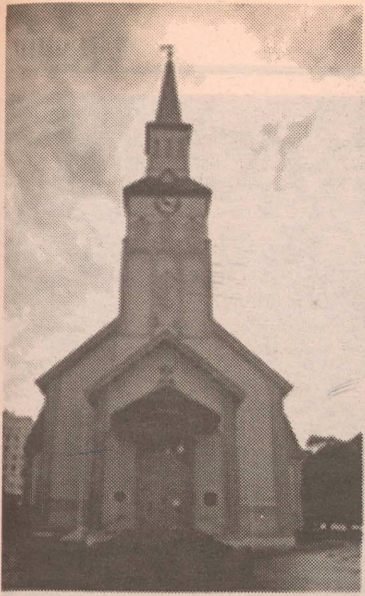
Stakkevollvn 49
tlf 776 19770

Åpent 10:00-24:00
alle dager

FOTBALL HANDBALL UV-RYGBY
DYKKING BASKET AEROBIC FJELL-
GRUPPE PADLING SVØMMING
JUDO KARATE WING TSUNG INNE-
BANDY FEKTING SPORTS-
KLATRING TELEMARKE VOLLEY-
BALL SNOWBOARD FISKE AIKIDO
FEKTING STYRKETRENING - VI BE-
DRIVER DET MESTE
Tromsøstudentenes Idrettslag er
ansvarlig for studentrabatten.

TSI
Hovedgården
9037 Tromsø
tlf: 77 64 45 79
<http://tsi.org.uit.no>

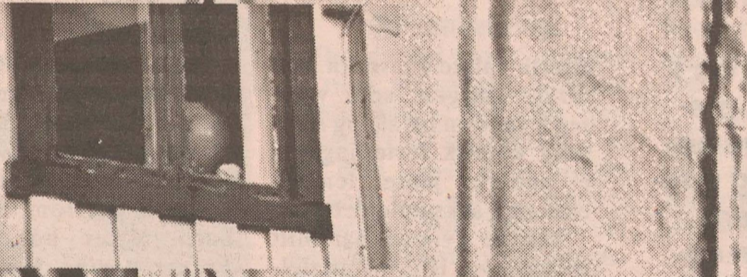
**JESUS
VERDENS LYS**

**BABY
BARN
TEEN AGE
KLÆR**
Skippergatens
MANUFAKTUR

TROMSØ
BRUKT BOKHÅNDEL

Kultur

Påbitt med
hjelm

TROMSØ
SKOMAKER
VERKSTED

OLHØLLEN
TROMSØ ELLING PER

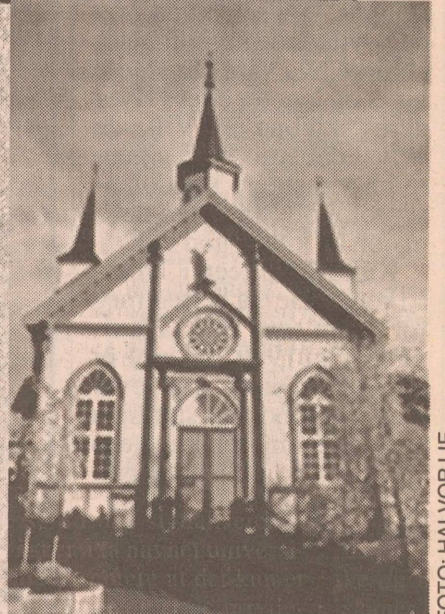

FOTO: HALVOR LIE

- Fysiocup
- Kreativ uke
- One Night Stand
- Festung Tromsø
- Kulturbudsjett

Kultursider

KULTURLEDER

Quo fado?

Portugal er lammet av smerte. Tusenvis av mennesker sørger ved Estrelakirken i Lisboa. Valgkampen foran parlamentsvalget stopper opp, tre dagers landesorg er erklært. Alt dette fordi Amalia er død. Hvem er så denne Amalia? Hvorfor stopper livet i Portugal opp i flere dager på grunn av hennes død? Var hun rikmannsdatter som klatret høyt og sjarmerte landets ungkarer? Politiker som revolusjonerte de sosiale forholdene? En respektert lærer som mange så opp til? Kristen velgjører som ofret seg? Amalia Rodrigues. Født 1920 i Lisboas slumkvarter Alfama. Hoppet av skolen og ble sitronselger på gata som 11-åring. Måtte synge dagens priser. Gudene hadde gitt henne en stemme som etter kort tid gav henne oppdrag innendørs, som fadosangerinne. Hun ble kalt "Portugals stemme" og reiste verden rundt. Har blitt en av dette århundrets mest markante portugisere.

Samtidig, i en liten provinsiell hovedstad i Skandinavia står sjelen til Stenersen og kikker inn vinduet til sin bolig. En funkisvilla som en politikerfrue ikke finner hjemmekoselig nok. Noen kvartaler unna, i en trang kvistleilighet slukker en ung danser lyset for natten og håper at e-verket gir henne utsettelse på strømgjengen. Lønna fra pizzabakeriet kommer ikke før om tre uker.

Da Amalia brakte videre 150 års fadotradisjon i Lisboa, sang hun de alminnelige menneskers sang. Fado kommer fra latin og betyr skjebne, lengsel, higen. Vet de bevilgende myndigheter i Norge hva våre kunstnere higer og lengter etter? Hvor deres skjebne er? Ville de avlyst debatter for å signere en kunstners kondolanseseprotokoll? Er deres definisjon av kultur god nok?

Kulturkomiteen i Tromsø kommune har bestemt seg for hvem som skal få Kulturstipend 1999. Søkerne er kvinner og menn som lever med en økonomisk situasjon som ofte hindrer kunstens levekår. Samtidig er de gallionsfigurer for en "frodig" kulturby. Kommunen tar og kunstnerne gir. Ikke la fadoen som vibrerer fra atelier og skrivebord stilne. St. Peter bryr seg ikke om hvor mange statsbudsjett Regjeringen fikk gjennom, men om de kreative hadde vilkår som ikke kvalte skaperkraften.

LITTERATEN
TEATERKAFÉEN 7. OKTOBER
VIGDIS HJORTH

FOTO: TORI FALCK

Tabloid forfatterformat

Vigdis Hjorth var i Tromsø for å presentere to nye bøker, barne- og ungdomsboka *Den første gangen* og essaysamlinga *En erotisk forfatters bekjennelser*.

Hjorth valgte å lese fra *Den første gangen*, som viste seg å være en litt sår og samtidig komisk fortelling om ei pubertal jentes lengsel etter den seksuelle debuten.

Mange kvinner har blitt irritert over Hjorths uttalelser omkring familiepolitikk. Hun hevder at kvinner ofte oppfører seg som om

de eier barna sine. Hun kan derfor forstå at menn føler seg ekskludert fra barna etter en skilsmisse. Eiebehovet skaper problematiske forhold mellom mor og barn. Etter bøker som *Fransk åpning*, har Vigdis Hjorth blitt stemplet som erotisk forfatter. På en måte er det vel litt selvfor-

skyldt, sier hun.

– Det er noe tabloid over meg, og man skal jo ikke kødde med kulturen, ironiserer hun. Det er iallfall ikke så ofte latter preger lydbildet på Litteraten. Vigdis Hjorth skapte stemning med sin tirade av saftige historier.

Tori Falck

Sideblikk

Sukkersøt kakedisk- sorg

Eg veit ikkje kva som gjer det, men konditori gir meg alltid ei umiskjenneleg og kvalmande smerte. Eg vert tvers gjennom ulukkeleg av konditori – og kan ikkje hjelpe for det. Bak kvar sorg finst ei glede. Og omvendt. Kan hende særleg omvendt.

Bak falma blomete gardiner, på tynne stolar med nyrulla hår sit damer ved små bord med kaker og kakao. Eller mødre med bolleetande ungar, venninner med fnisande lott eller eit og anna nyforelska par med eit halvt napoleons- kakestykkje på kvar sin asjett. Livet er søtt på kon-

ditoriet, det er ikkje til å koma frå. Smultkokte og bringebærfyllte berlinarboller, julebrød til nedsett pris, jødekaker og marengsbotnar – all verdas sørger ligg utstilte side om side i ein klissen kakedisk. Fargane er i mjuk pastell, borda ofte runde – med plastblom og serviett-duk på.

Folk kjem og går på konditoriet. Et sine sukkerkulørte og glasurterte kaker med te-skeier drikk koppen ut og går att. Konditoriet er ingen blivande stad, – berre ein opphaldstad eller tilfluktstad for søthungrige og varmesøkjande menneske. Verdas brutalitet gjer at folk

søker konditoriet, lukkar seg inne med konfekt og andre søtsaker, for, etter ei stund att, samvitsfullt gå ut i kvardagen. Konditoriet blir eit barometer på alle samfunnets ulukkelege sjeler og skjebnar. Hit kan ein få den fyrstehjelp og trøyst ein treng, og anten lukka seg inne eller ute frå det ein måtte kjenne behov for.

Likevel er det mange sukkerbakarar, kakebakarar eller kva ein skal kalla kakemeisteren, som smiler – og det til og med breitt. Mange vel konditoriet framfor PPT-tenesta, eller å lesa vekeblad på ventetrom til eit tannlegekontor ein

kvir seg for å gå inn på – og synest beint ut det er triveleg å eta kake på fat. Eg veit det, men vert ikkje mindre ulukkeleg av den grunn. Eg synest konditori er noko av det tristaste som finst.

For eit par dagar sidan gjekk eg forbi enno eit konditori. Der sat ein gammal mann åleine med eit wieperbrød og ein kopp kaffi. Han kikka ut glasset, og augene våre møttest så vidt, – før eg berre måtte snu meg bort. Eg kjende søtlukka traff som Tyson – slag i mellomgolvet og det var like før eg byrja å grine.

Inger N. Bråtveit

Lange masker fra Nederland

– I was disappointed. Studentene fra Twente i Nederland ventet seg et søsteruniversitet i Tromsø under Kreativ Uke.

Utopia møtte de utenlandske studentene som ble fløyet til Tromsø for å inspirere og dele sine erfaringer under Kreativ Uke. Før de reiste fra sensommerstemning i Nederland, fikk de høre skrøner om at det var minusgrader og så vidt lys to timer midt på dagen her i nord.

– Heretter kommer jeg aldri til å tro på noe av det jeg blir fortalt om Norge, forteller Mark tilsynelatende skuffet.

– Vi ble møtt av skinnende sol da flyet landet, det stikk motsatte av det jeg hadde forberedt meg på.

Som betalende realfagstudent deltar Mark i prosjektarbeider to ganger om dagen på universitetet i Twente.

– Jeg hadde ventet meg masse alternative undervisningsformer i Tromsø også, forteller han.

Twente-universitetet har omtrent 6000 studenter, altså like mange som Universitetet i Tromsø. De andre nederlandske studentene vi møter på studentstyrets kontor, er minst like overrasket som Mark. Deres studiehverdag er preget av tett og kontinuerlig arbeid sammen med foreleserne og professorene – en samarbeidsform som er nødvendig for å sikre den gode undervisningen studentene har kjempet seg fram til.

– Mye skyldes nok at vi må betale skolepenger, sier Petra.

Optimalisering

– The optimal way of studying is what we pursue, forteller Petra. Hun er helt enig med Kreativ Uke-arrangørene i at det ikke finnes noen perfekt modell for studiekvalitet. Gjennom UNISCENE, et europeisk nettverk for alternative undervisningsformer, prøver de nederlandske studentene å bli konkurransedyktige i Europa. I lille Nederland finnes det 15 universiteter, og universitetet i Twente utmerker seg ved å undervise med to og et halvt års mellomrom.

– Competition makes the difference in Netherlands, konstaterer Mark. Han beskriver et personlig forhold til si-

ne professorer – we get inside the system! Når studentmassen blir stor nok, slik situasjonen er med tettliggende universiteter i store byer, blir det viktig for den enkelte student å utmerke seg i mengden, ifølge Mark. I tillegg blir det viktig for selve universitetet å utmerke seg i mengden. Derfor er det viktig å lytte til studentene. Hvis Universitetet i Tromsø skal få ett råd, blir det viktigheten av å lytte til studentene.

– They may be thinking of changes, but they need to listen to the students.

– Grasp your chance!

De nederlandske studentene virker betuttet når Utopia spør om oppslutningen på deres programposter under Kreativ Uke.

– There is a disappointing show-up of students, bemerket Mark. Han har merket at mange studenter i Tromsø er misfornøyd med forelesningsbasert læring, og forstår ikke hvorfor disse ikke har grepet en glimrende mulighet til å starte forandringer.

– They seem disappointed, why don't they grasp the chance to do something? spør han. Under Kreativ Uke fikk de nederlandske studentene mange nye ideer som de tar med seg til Twente.

– We got improvement ideas, and we learnt of something not to do, avslutter han og minner oss i Tromsø på at ikke alt kan tas for gitt i undervisningshverdagen. En lang kamp for rettigheter og studiekvalitet har lært Mark og Petra at gode lærere og nytenkning i undervisningen er det viktigste middelet for å nå sine drømmer med universitetsutdannelsen sin.

Ingen personar omkom, trass usportsleg oppførsel i samband med årets FysioCup.

Fysioterapistudentane si uhøgtidelege volleyballturnering starta ein grytidleg laurdags morgon. 56 lag med vel 500 studentar eksponerte seg framfor den sakkyndige juryen. "Med. -98" vann finalen, ropte best gjorde dei også. "Kara fra Sahara & the harem" sine kostymer fekk mest positiv merksemd. "Lemmiball Volleyrama" spreia sin glade budskap og fekk diplom for det. Best gjennomført stil

gjekk til "De glade Atorene". Heiagjengen til "Cheersleaders" rula mest. Medlemmer av Ompaniet, verdas nordlegaste studentblåserorkester, prøvde seg sterkt på å vinne fiasko-prisen. Ingen pokalar, likevel fiasko.

Den sterkt etterlengta studentidrettshallen skal vere ferdigstilt innan neste års FysioCup. I mellomtida har det blitt studietur av inntektene etter årets arrangement. Pyjamasfesten i kantina på Lærarhøgskolen avslutta det heile med heftig klining i alle krokar. Utan usportsleg oppførsel vil FysioCup omkomme.

Hallgeir Løland Torpe

KOMMENTAR

Kreativ kapitalisme?

Næringslivets evige mas, om hvordan universitetet kan skape profittkandidater, fikk en parodisk melodi under Kreativ Uke. NHO-president Leif Frode Onarheim stusset da hans *prosessen* ikke gikk hjem hos språkprofessorer og faglige ledere under KU-festen. *Prosessen* er en plansje som viser i hvilket ledd norsk næringsliv trenger påfyll: mer kompetanse inn i produkter og tjenester. En plansje prydet med ullne management-begreper og en funksjon for forskning/kapitalvekst.

Selvsagt har Onarheim sitt på det tørre – han etterlyser en symbiose mellom Akademia og *virkelighetens organisasjoner*. For eksempel tenker han seg et samarbeid der oljenæringen kjøper kompetanse av en sosialantropolog til å flytte urbefolkningen raskere fra boreområder. Selv om akademikerne skuttet seg i stolene over et greit eksempel – som var oppriktig ment – begynner argumentasjonen å gå hjem. Ideen kan bli stående i relieff: NHO-sjefens idé om å lære seg urbefolkningens religion er *kreativ*, i motsetning til universitetets arkivering av hovedfagsoppgaver.

– Vi har ikke helt tatt inn over oss hvilke enorme forandringer som skjer i samfunnet rundt oss, konstaterer studentrepresentant Torgeir Knag Fylkesnes overfor universitetsledelsen. Et meget sigende understatement til en taus forsamling. Fargerik statistikk over AS Norges økonomi og budsjettinduserte utviklingskrav ligger på bordet – til adskillig mer enn etterretning.

– Vi må ha kreative akademikere som ledere i våre bedrifter fordi handelen øker mot andre kulturer, forklarer NHO-presidenten. Alle skutter seg men forstår: universitetet er ikke tilstede der bedriftenes etiske vurderinger foretas.

Med disse flosklene aner man et visst behov for tiltaksevne. Kreativ Uke er initiert av et par studenter som selv ikke vil få karriereproblemer, eventuelt erkjennelsesproblemer. Workshops med professorer fra England og nederlandske studenter fikk en viss oppslutning under Kreativ Uke. Seminarene om pedagogisk undervisning fikk ikke oppslutning. Med dette forlater tiltakslysten med et sett ideer og et mulighetsperspektiv næringslivets Onarheim støtter. Slusene er langt fra åpne, men bevegelsen er tydelig – vil man ikke, så skal man. Nøkkelordet *kreativitet* forstår vi forhåpentligvis før det er for sent.

Andreas Knudsen

Nederlandske studenter under kreativ uke møtte et halvdødt universitet

Råartig volleyball

FOTO: MARIT LJØSNE

Krement X ut av legemet

"Hender det at du tenker på meg når du er sammen med din elsker?" spør Morten med sped stemme. I et anfall av vemod og sårbarhet snus duellen og leken mellom mann og kvinne til en patetisk søken etter kontakt. Intet nytt under solen.

Marianne Søndmør
Hanne Stien (foto)

En mann og en kvinne, tiltrekning, avvisning, kontakt og avstand. Det er et raffinert og trendy uttrykk som ligger til grunn for forestillingen *One night stand*, det andre stykket i trilogien *Seksuell healing*. Stykket fokuserer på rollespillet i møtet mellom to mennesker.

Kjønnen rollespill

Navnet *Krement X* antyder fokus på det dypt menneskelige og personlige, men samtidig pinlige og uønskede.

Den bergenske teatertruppen søker gjennom sine forestillinger det menneskelige og personlige som alle kjenner, men ingen gjerne snakker om. Likevel er intensjoner og undertekst uvanlig konkrete i deler av *One night stand*. Lite er overlatt til fantasien og undringen, i motsetning til gjenkjennelsesfaktorer som gjerne har kjønne kodekser. Det er vanskelig å finne noe pinlig i dette. I stedet benyttes en humoristisk vri på for eksempel seksualakten der Morten peiser på i det uendelige uten å merke at Anna kryper frem etter støvsugeren, rydder og vasker før hun legger seg på plass og klapper han på skulderen.

Platt lek

Morten og Anna møter hverandre på byen. Bevegelsene og ordene ligger lag på lag, og når vi endelig kommer nært innpå handler det hele om at Anna vil ha solen (Mor, gi meg solen!) i form av en diskokule, som Morten heller vil bruke som fotball. Leken, leketøyene og fascinasjonen. Dessverre blir det noe platt over det hele. Med en minimalistisk og steril scenografi bestående av få biologiske komponenter, virvles vi inn i en plastikksofa, oppblåsbare sexdukker, lekemaskinpistol, transparente skillevegger og entydig, nærmest støyende, musikk – hvor Anna og Morten fremtrer som to dukker i et lite dukkehus av sorten man kan

kjøpe inn møbler, lamper og støvsugere til. Først når plastdukkene tas i bruk forsterkes uttrykket og griper tak i seg selv. I et anfall av frustrasjon, misunnelse og mer til denger de to løs på hverandre (fortsett med plastdukkene for hånden) så lufta, bokstavelig talt, går ut av dem.

Inspirerende strømninger

I form og uttrykk utøver *Krement X* en legemlig, fysisk scenekunst. Sterk samdans ved siden av breaks og repetitive sekvenser bidrar til at *One night stand* vaker i gråsonen mellom teater, dans og performance. Man kan spore lignende uttrykk hos britiske DV8 *Physical Theatre*, som gjennom danseren Wendy Houston ved flere anledninger har gjestet vår egen hovedstad og inspirert samtlige nyutdannede dansere og skuespillere. Det er derfor flott å se at også et nordnorsk publikum og nordnorske aktører inkluderes i slike strømninger.

Hvor står vi så når leketøy og innstuderte fraser, mimikk o.l. avkles? Svaret ligger kanskje i den korte filmnutten stykket viste helt til slutt. Publikum tas med på en reise vekk, vekk – til noe helt annet.

RÅDSTUA
TIRSDAG 5. OKTOBER
KREMENT X
ONE NIGHT STAND

Festung Tromsø

Byen og mennesket
Skal Tromsø heves over estetikken? Hvor går grensen mellom romantikk og kulturbevaring?

Marianne Søndmør
Ingrid Hedlund (foto)

Tromsø er regulert i soner, utviklet på bilens premisser. Tirsdag ble utformingen av Tromsø by diskutert på Mackkjelleren som et ledd i Kreativ Uke. Tidligere fylkeskonservator Jens Storm Munch, professor i historie Hallvard Tjelmeland, byantikvar Johanne Sognæs og arkitekt Ole Einefjord debatterte i panel.

Nostalgi

Tjelmeland kritiserte 60-tallsnostalgi som preger nybygg og prioriteringer.

– Politikerne burde tenke på Tromsø både som turistmål og arbeidssted når sentrumsplan og reguleringsplan behandles, mente han. Storm Munch etterlyser en overordnet målsetning.

– Befolkningstallet trenger ikke nødvendigvis å øke. Tromsø er en liten by langt mot nord, og boliger bør ikke avgjøre sentrumsplanleggingen, fastslo Munch.

Arkitekt Einefjord hadde selv vært ung i Tromsø og bodd i mørke, kalde kjellere.

– Flere og flere unge truer med å flytte sørover. Tiden da gildelag reiste rundt og bygde hus, er over. Vi må gripe fatt i behovene, sa han og etterlyste dialog.

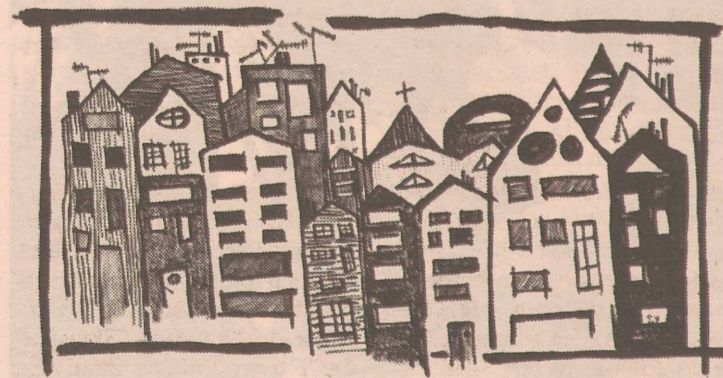
– **Liten, irriterende propp**
Det er en vedvarende konflikt mellom bilismen og bevaring

av gamle bygg. Tilfellet Aunegården ble nevnt som eksempel. Veien går i en krapp sving rundt den gamle trebygningen som har unnsloppet riving og seiret over bilismen.

– En liten irriterende propp! var kommunestyrets Gerd Bjørhovdes karakteristikk av Aunegården.

En tilskuer tegnet sitt bilde av debatten:

– Det va en nydelig dag. Sundet lå i blekstillia i solglitter. Æ tænkte at æ sku jobbe litt tel før æ satte mæ ned med en pils. Men ka skjedde? – Jo, sola gikk ned bak Steen&Strøm!

Mot tomatslag i kultur-Norge?

Det går mot store endringer i fordelinga av ressurser til kultur i Norge. Skal man ta Birkeland-utvalgets debatt-hefte på alvor

Arbeiderpartiet temahefter om samfunnsproblemer har skapt heftig debatt i kultur-Norge. Utvalget bak debatt-heftet har vært leda av tidligere kulturminister Turid Birkeland.

På slutten av 60-tallet var det stor misnøye blant teaterstudentene i Nederland, skriver *Morgenbladet*. Misnøyen var kanalisert mot de nasjonale teaterinstitusjonene, som ble kritisert for å ha stagnert kunstnerisk. Teaterstudentene planla derfor å kuppe ei Shakespeare-forestilling og kaste tomater på aktørene. Opprøret fikk store følger, da man vedtok å nedlegge alle institusjonsteaterene i Nederland. Da kunne ressursene fordeles mer fritt til enkeltprosjekter. Det er en slik tanke som

har inspirert Birkeland-utvalgets debatt.

Institusjonskritikk i Norge

Et sentralt forslag er å bygge ned eller oppløse de såkalte tre R'ene – Riksteateret, Rikskonsertene og Riksutstillingene.

Bernt Bjørn i Totalteateret i Tromsø understreker at spørsmålet om nedleggning av Riksteateret er komplisert.

– Det er på den ene sida synd å skulle risikere å miste den kompetansen som Riksteateret har bygd opp gjennom 50 år. Riksteateret kan fungere i en annen form enn i dag, sier han. Bjørn tenker seg at Riksteateret i større grad kan benytte seg av de frie sceniske gruppene til turnékoordinering. Kanskje vil produksjonene både bli billigere og bedre, spør han.

Kristin Eriksen Bjørn, også i Totalteateret, hevder det er lite produktivt å bruke penger på å lønne fast ansatte skuespillere ved institusjonsteaterene.

– Det er ingen tvil om at

vi trenger ei ny ressursfordeling – man må spre ansvaret for å lage ny fordelingsmodell, påpeker hun.

Lokal og regional forvaltning

Temaheftet sier også at ansvaret må fordeles. Flere bevilgninger bør forvaltes på lavere nivåer enn det statlige, dette for å stimulere lokale krefter og skape mer rettferdighet. Irene Valstad Simonsen, kommunaldirektør for kultur i Tromsø, har selv sittet i Birkeland-utvalget. Hun ønsker ikke å uttale seg i konkrete ordelag om hvilke muligheter utvalget ser for den framtidige kulturen i Tromsø og Nord-Norge, da hun ser faren for å blande rollene som kommunaldirektør og medlem av utvalget.

– Det jeg kan si, er at det er stort behov for en prinsipiell debatt i Norge nå. Vi trenger en debatt om hvordan systemet fungerer, sier hun til *Utropia*.

Hermetiserte råvarer er lett-vint og greit, dessverre også i kultur-Norge. Det er kanskje denne hermetiserte tankegangen som gjør det så vanskelig å kaste tomater her til lands.

Tori Falck

Bokstomater: I norsk kulturliv er det de hermetiserte tomatene som gjør det vanskelig å kaste tomater.

TROMSØ KUNSTFORENING
ROAR WERNER ERIKSEN
ET MALERI FOR VÅR TID
1.- 24. OKTOBER 1999

Møte mellom grønntoner

Aktuell på kunstforeningen leter Roar Werner Eriksen etter sannheter – blottet for intellektuelle og akademiske forestillinger.

– Abstrakt kunst! hviskes det i krokene. To eldre damer kikker spent opp på de duse grå og grønntona maleriene.

– De hær é ikke lætt!

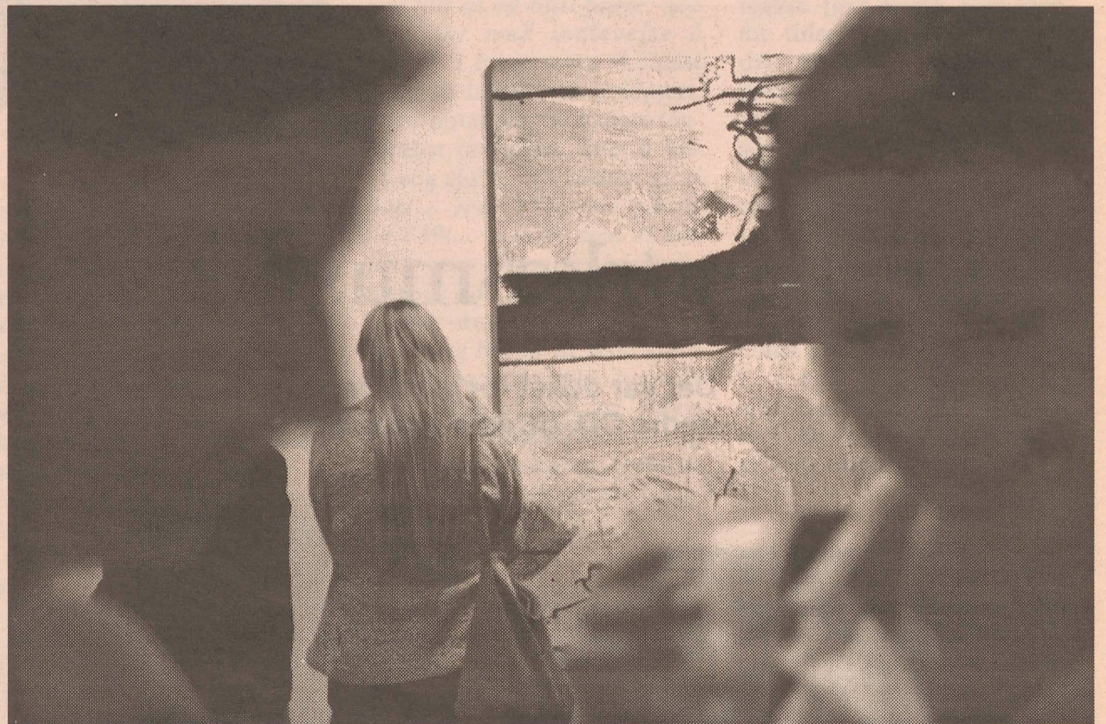
– Nå er det vel heller ikke meningen at alt i livet skal være gratis. Kunst er noe vi må tilegne oss, sier kunstneren Roar Werner Eriksen med et skarpt blikk bak sine leopardbriller.

Forsvinninger

Kunstneren kommenterer maleriet "Somebody's life", hvor hvite, grove penselstrøk dekker en vinrød bakgrunn. –Jeg forsøker å gjengi en situasjon, feste en følelse av noe som forsvinner. Fange det forgjengelige, sier han. – Samtidig fødes

noe nytt i en forsvinning. Man kan ta utgangspunkt i overgangen fra en tilstand til en annen når man betrakter mine malerier. Slik forsøker jeg å lete etter sannheter. Mitt prosjekt, om man kan si det slik, blir å levedegjøre eksistensen. Ved at ethvert menneske kan gå inn i mine bilder og bringe med seg livet sitt, blir det subjektive objektivt.

Titlene har en sentral plass i Eriksens kunst, de er gjerne gjengitt flere steder på lerretet. Slik har publikum et utgangspunkt de kan forholde seg til. Titler som "Søndag", "Skyggen" og "Fravær" bringer frem vage opplevelser av kropps- og sinnsstemninger.

Abstraksjon av erfaringer

– I dagens samfunn utsettes vi for en konstant billedstrøm, der bildene enten er konkrete eller overfladiske. Jeg ønsker å gi menneskene en mulighet til å bringe med seg selv inn i billedverdenen, påpeker Roar Werner Eriksen.

– Mine bilder er åpne, man kan legge fra seg alle intellektuelle og akademiske forestil-

linger hjemme. Meningen er å bare være menneske. Slik håper jeg at betrakteren får en mulighet til å nullstille seg i møtet med kunsten. Bildene tar kanskje for seg det som er det virkelige i livet – delen av eksistensen vi ikke snakker så mye om – stemninger, følelser og minner.

For Eriksen ligger det en utfordring i å arbeide med den ab-

strakte kunsten. Det har vært viktig å frigjøre seg fra en abstrakt kunsttradisjon som kobler abstraksjonen opp mot naturen. – Jeg tar ikke utgangspunktet i naturen, men i menneskelige erfaringer, avslutter Roar Werner Eriksen, og er straks i gang med en ny samtale. Tilbake står man tankefull, overlatt til et glass rødvin og en melankolsk høstkveld.

Hanne Stien

KONSERT:
MADRUGADA
30. OKTOBER
STRØKET

Majestetiske Madrugada

Madrugadas turnéåpning på Strøket beviser to ting. At Madruga er noe bortimot konger i norsk rock og at det er et prekært behov for en skikkelig storscene i sentrum.

Madrugada har blitt møtt med unison kritikerjubel etter to ep'er og debutskiva *"Industrial Silence"*. Bandet hadde i tillegg gjort to meget gode konserter tidligere på Blå Rock Cafe. Ettersom Blå Rock har en høyst begrenset publikumskapasitet ble konserten arrangert på utestedet Strøket som kunne ta ca. 400 gjester. Selv om dette doblet kapasiteten, var det så alt for lite.

Konserten var utsolgt før en eneste plakate ble hengt opp, og det ble snart klart at Strøket ble noen hakk for lite for et band av slikt format.

Madrugada optrådte med selvsikkerhet og naturlig autoritet, og når vokalist Sivert Høyem og hans meget kompetente kompanjonger åpner med sarte *"Quite Emotional"* har de full kontroll. Og med geniale låter

som publikumsfavoritten *"Beautyproof"*, monumentale *"Vocal"*, psykedeliske *"Sirens"* og folkinspirerte *"This Old House"* er det bare å gi seg ende over. Og hadde det ikke vært for at mesteparten av forsterkere ga seg etter utallige ekstranummer, kunne konserten vart til morgenen etter – i hvert fall hvis publikum hadde fått viljen sin.

Bandet var mer utadventt enn

tidligere, klarest kom dette fram når Høyem knakk mikrofonstativet og gitarist Buraas ramlet ned fra PA-høytaleren etter en særdeles akrobatisk gitarsolo. Bandet kommer forhåpentligvis tilbake i november, og da kan følgende sitat fra sangen *"Vocal"* være en tips når du skal skaffe deg billetter; *You better run, you better run, you better not wait too long.*

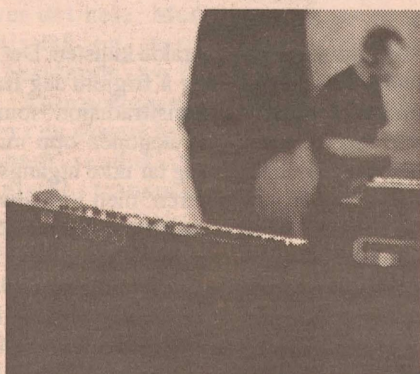
Thomas Johansen
Hanne Stien (foto)

Arktisk mørke-musikk

Det var duket for plateslepp for Aedena Cycles andre CD. Utopia er der det skjer, vi var der.

RELEASEPARTY:
AEDENA CYCLE
27 SEPTEMBER
CAFÉ SOLID

Gaute Barlinthaug, som er "the main man" i AC, har holdt på med musikk lenge. I 1994 ble Aedena Cycle dannet. De ga da ut sin første plate som ble godt mottatt. Siden den gang er besetningen skiftet og nå er de klar for sin andre plate: *Cargo Cult*. Gaute beskriver musikken som en ambient type som ikke er dansevennlig (akkurat det har han veldig rett i, red. anm.). De har ingen ambisjoner med det de driver med. Gaute kan fortelle at navnet er hentet fra en tegneserie.

Musikken er en blanding av tradisjonell mørke-arktisk-ambient musikk og elementer fra Detroit jazz. Dette fører til et noe underlig lydbilde. Musikken er i første omgang lite tilgjengelig for lytteren, men ved flere gjennomhøringer av plata får den et vesen som kryper under huden på en. Selv om denne type musikk ikke i utgangspunktet tiltaler meg, må jeg medgi at det er noe ved den som er tøft, spesielt når rytmestrukturen er fremtredene og gir rammer for beaten. Plata blir aldri helt stor, til det er det for sært.

Michael Kahn
Hadi Lile (foto)

Feil signal

"SIGNALER '99"

DEBUTANTER CAPPELEN
INGEBORG ARVOLA, GERD METTE
DRABLØS, MIRJAM KRISTENSEN,
TRYGVE LAVIK, ROBIN
LINDEMUELDER, SYNNE SUN LØES,
DIANE OATLEY, HANNE B. RAMSDAL,
DAG RØNNING, SIRI SKINNEMOEN,
FREDRIK B. STRAND, HÅVARD
WOLD
FOKUS PÅ: BEATE GRIMSRUD
180 SIDER

Cappelens årlege debutantantologi husar i år tolv debutantar. Redaksjonen mottok over 220 bidrag. Merkeleg nok er alle tekstane i "Signalere '99" skrive på bokmål. Cappelens forlag og antologi-redaktør Trine Kjær signaliser ikkje berre nynorsk-diskriminering, men ei urovekkjande haldning til uetablerte skrivande menneske som ynskjer – og evnar å syna tekstar i ein større litterær samanheng. For desse finst vel òg i nynorsk språkdrakt?

Antologien er for så vidt interressant, og spenner frå den tradisjonelle novella og diktet til teikneserien og tekstcollagen. Men dei sterkaste stemmene tilhøyrer den kvinnelege delen av bidragsytarane, det er her ein finn spensten, nytenkinga og gehalten. For Mirjam Kristensens kortprosa, der ho står i jentegarderoben medan dei andre jentene måler brysta hennar og "...ser på magen min som buler under den svarte

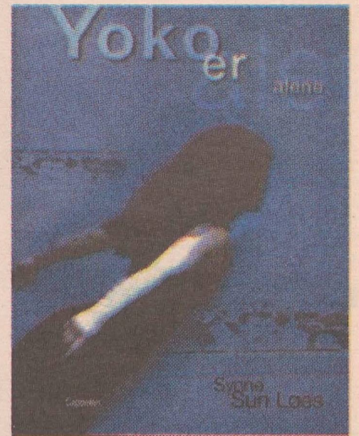
badedrakta. det kan tenkes at det er dette som er instinkt. det kan tenkes at det er dette som er konturene av ur-kvinnen" seier ufatteleg mykje meir enn Fredrik B. Strand si teikneserie-barnebok om Jon Ragnar som sjekkar damer frå nattklubb til nattklubb – på temmeleg klønete vis. Ein ting er at Strand sitt språk er fargelaust og stakkarsleg, det er nok litt av poenget for å illustrera karakteren til den grunne dusten Jon Ragnar, men dette naiv-sleipe språket er gått ut av dato og tek etterkvart til å lukta surt.

Inger N. Bråtveit

Usentimentalt frå ungt hjarte

"YOKO ER ALENE"
SYNNE SUN LØES
CAPPELEN
151 SIDER

Yoko Ono er kan hende åleine. Men det er vitterleg 16 år gamle Lone òg. Ho er som forfattern sjølv, adoptivbarn. Og kom til Noreg frå Seoul tri år gamal.

Brevromanen gir innblikk i ein etterkvart så gripande og skjør "ungjente-skjebne" - der Lone gjennom sine syttini brev til nonna Milde, fortel om seg sjølv og familien. Lone har sett biletet av søster Milde i avisa, - og nonna vert på sett og vis det einaste faste punktet i tilværet hennar. - Ein spegel av hennar eksistens, eit førtetta psykologisk bilete av Lone sin veg inn i ei "vaksen" verd. Ei verd ho allereie ser med skråblikk på, og vaklande prøver å finna ut av.

For Lone har det alt anna enn enkelt. Ho er einsam. På skulen vil ingen snakka med henne. "For det er noe galt med hue hennes, som om noe har falt ut og blitt borte, noe som har med innlevelse å gjøre". I følge mora skuldast dette at ho er blitt adoptert. Lone leitar som så mange tenåringer før henne, etter å finna seg sjølv, "i midten av ei bok(...)For eksempel på side 239(...)Leiter som ei lita jente som har mista hårstriken sin i do...og trukket ned"

Mor-datter-skildringa er vår, - og brutal til siste slutt: Til dømes når mor hennar, som er nervrotisk og tidvis suicidal, - medan Lone sit og fargar på ei teikning, fortel at ho har ein tvillingbror i Ko-

rea. Lone seier ingenting, fargar berre bestemt vidare. Ellers når Lone spør om den biologiske mora si, og adoptivmora svarar at ho sikkert var hore.

Men her finst inga sutring, inga sjølvmedlidande ynking. Snarare ei stillfaren og nedempa sorg, som gir Lone ballast til å møta den kvardagslege tragedien. Lone er tørrvittig inntil det infernalske omkring eigen person. - Naiv og barnsleg? Platte klisjear, lite utvikla biletspråk, litt "typete" og karikert persongalleri, tankar som har vorte tenkte før? Språk som somme tider fjernar seg bort frå det utsøkte, - og difor blir søkt? La gå: Utan denne naiviteten, utan den absurditeten som tankane til Lone ofte kan munna ut i, hadde ikkje humoren vore der. Og heller inga nerve. For det er unektelig sterk kost, når ho mot slutten fullstendig udramatisk konstaterer: "For tre dager siden gikk mutter ut av døra (...) ned til vannet (...)Jeg tror hun gråt. Jeg tror hun bar på en stein (...)I morra er begravelsen."

Inger N. Bråtveit

Elling blottar seg

"ELSK MEG I MORGEN"
INGVAR AMBJØRNSEN
CAPPELEN 1999
263 SIDER.

Elling-figuren er ein unik skrulling. Og det er nok litt Elling i oss alle.

Ambjørnsen med heimeadresse i Hamburg har fått kritikarstanden i Tigerstaden til å gå amok av begeistring. Med den fjerde boka i serien om Elling har no 30 bøker på samvitet. Flesteparten er forfatta i hasjrus. Mytane om denne kultforfattern er mange, særleg fordi Larvik-mannen stadig utleverer seg sjølv meir enn rollepersonane han framstiller litterært.

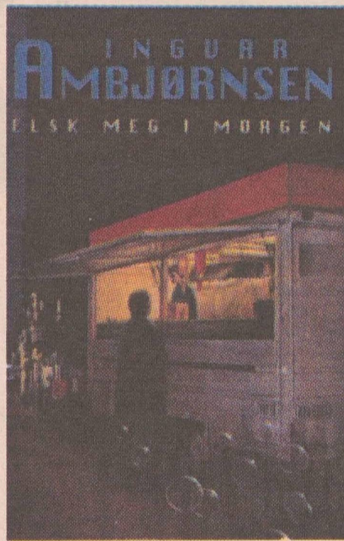
Jomfru i nød

Elling har blitt 39 år, men er framleis jomfru. Bestevenn Kjell Bjarne har etablert seg som familiermann med deltidsjobb blant tomflaskene på Rema 1000. Elling sitt sosiale liv har derimot stagnert inne i den stinkande og rotete trygboligen hans på Ma-

lorstua. Men ein dag forelskar han seg i pøsekioskdama i nabolaget, Lone Hammer. Lone har rar nase, samanvaksne augnebryn og enorm interesse for UFOar. Snart fantaserer den sprengkåte Elling om Lone som kvinna i hans liv. Med bløffaktig sjølvskryt ordnar ungkaren sitt livs første date.

Sosialdemokraten Elling

Ingvar Ambjørnsen prøver å få fram diverse skuggesider ved den norske velferdsstaten. Elling er utvilsamt barn av sosialdemokratiet. Til gjengjeld har Elling landsmoder Gro Harlem Brundtland som både ideologisk og erotisk førebilete. Elling er på sett og vis evnerik, men passerte desverre aldri 9-årsstadiet. Intensjonane til det offentlege var vel å hjelpe Elling til å finne seg til rette i samfunnet. Men systematisk feilplassering i statleg og kommunal regi har bidratt til at Elling framstår som ein sørgjeleg menneskeskjebne.

Elling i oss alle

Ambjørnsen greier å gi eit nyantert bilde av eit sosialt kasus. Elling si fantasiverd er hinsides all fornuft. Mellom anna er han skapblottar med ereksjonar under frakken. Forfattern greier på ein framifrå måte å skildre ein stakkarsleg person med eigenskaper vi helst ikkje vil tileigne oss sjølve. I blant må vi berre flire.

Hallgeir Løland Torpe

Stillferdig rystende

"VANNLILJEN – HISTORIEN OM ET BARN"
HANNE DAHL
PAX FORLAG 1999
175 SIDER.

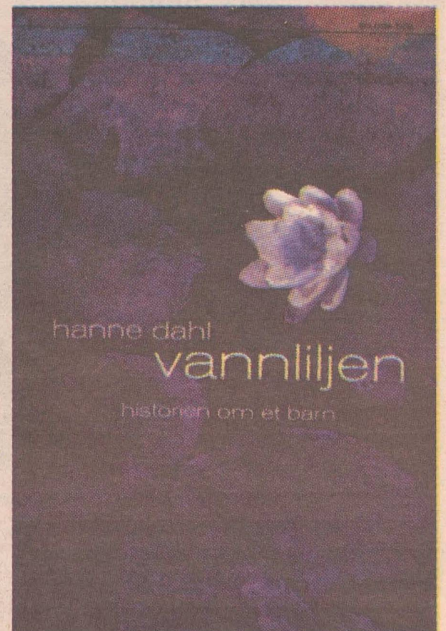
Vannliljen – historien om et barn av Hanne Dahl er Norges første selvbiografi skrevet av noen med diagnosen multipel personlighet.

Som åtteåring hadde Hanne seks års misbruk å se tilbake på og 16 hjelpere inni seg. "Når en redsel blir for stor, må den drepes eller deles. Et lite barn er for svakt til å drepe. Når én blir mange, kan det ulevelige leves." Slik innledes kapittelet "Brenne-

merket". Som toåring opplever Hanne den første spaltningen av personligheten, i løpet av de neste 16 årene skal hun leve som 25 forskjellige dimensjoner av seg selv. Tigeren, Emilie, Åtte, Umulig, Stedfortrederen og flere andre deler på Hannes vonde barndom. Bakerst i boka finner du skriftprøver fra flere av hjelperne, der de fleste uttrykker redsel og angst, noe som Hanne sjelden følte, fordi hjelperne ble sendt ut i virkeligheten. I bokens etterord sier terapeuten Thomas Kessel "Vannliljen er historien om en barndom, slik ingen barn skul-

le ha det". Denne boka er sterk og brutalt gripende, ikke bare fordi den er selvbiografisk men mest fordi Hanne er så stillferdig i fortellerstilen. Hun retter ingen direkte skyts mot de voksne som overså lengselen etter omsorg, hun uttrykker aldri hat mot overgriperne. Leseren hater etter hvert både faren, farmora, naboene, vikaren, presten. De som aldri så Hanne fordi kroppen hennes var så fristende. De som slurpet i seg barndommen hennes og tvang henne inn i et ensomt, multipelt sinn.

Ingrid Hedlund

År 2000, på sporet av forrige århundre

Det siste året i det som snart blir forrige årtusen har begynt. Religiøse sekter har spådd Armageddon, men det gjenstår å se om år 2000 blir noe mer enn en feil i programvaren. Med Holocaust, krig og revolusjon i bakspeilet er det lett å miste styringen. Vi trenger et spor etter vår tapte tid.

Den gamle verden er en stumfilm hvor lydløse skikkelser med digre barter og snodige hjelmer flimrer fort forbi. Vi skjønner verken hva de sloss for eller hvorfor. Det var en gang en verden hvor folket slikket føttene til konge og keiser, som smilende delte ut æresbevisninger. Duellanter klasket hanskene elegant i fjeset på hverandre, før de stilte seg opp ansikt til ansikt og skjøt hodet av hverandre. I 1870 druknet Frankrikes keiserdømme i blod, og to nye nasjoner, Italia og Tyskland, delte Europas stormakter i to allianser.

Gamle lamper slokkes

Førtifem år senere løsnet en uvitende student i Sarajevo skuddet som drepte 20 millioner mennesker. En hanske var kastet, og motparten plukket den sømmelig opp. Det var få som forsto at tidene endret seg, før man oppfant kraftige våpen. «I dag slukkes lampene over hele Europa,» sa Edward Grey. «Vi kommer ikke til å se dem tent igjen i vår levetid». Hundretusener sto ansikt til ansikt i kilometer etter kilometer med skyttergraver og skjøt armer og bein av hverandre for konge og fedreland, en gresk tragedie, hvor æresbegrepet ble industristatenes hybrid.

Mens menn som George Clemenceau i Frankrike og Lloyd George i England rakrygget kjempet videre, vendte en skitten arbeider hjem til Russland. I oktober 1917 falt det liberale Russland på kne foran Vladimir Lenin. Århundrets største eksperiment ble utklekket i Europas bakgård: *Det idealistiske diktaturet*.

Nye håp tennes

Fransk ære og Tysk nederlag ble glamorøst beseglet i Versailles-slottet. Tyskland ble pålagt store krigsskadeerstatninger. Men i det Europa holdt på å reise seg fra asken, bekreftet den amerikanske presidenten Herbert Hoover marxistenes tese om kapitalismens krise: «I dag står vi nærmere den endelige seier over fattigdommen enn noe land har gjort i sin historie,» forkynte han, «fremtida lyser mot oss full av lyse forhåpninger». Børskraket i 1929 før

DIKTATOREN: Hitler så seg frigjort fra de parlamentariske lovende

som en farsott over kloden, og folket var plutselig lutfattig. I trettiårene ble det slik at overalt hvor politiet slo en mann, overalt hvor en sulten ropte et-

ter hjelp, der var spøkelsen John Steinbeck.

En teoretisk løsningen ble konstruert av den homofile økonom John Maynard Keynes.

Kortene skulle stokkes og deles ut på nytt. For Tyskland var det likevel for seint. En liten maler fra Østerrike, Adolf Hitler, gikk opp på talerstolen i

1938: «En mann som i en slik tid føler det som sin plikt å overta lederskapet for sitt folk, er ikke ansvarlig overfor de parlamentariske lovene eller overfor noe bestemt demokratisk begrep, men bare overfor oppgaven som har blitt pålagt ham. Og enhver som blander seg borti denne oppgaven, er en fiende av folket.»

Kroppsvæskenes betydning

Det ble snart klart hva Hitlers oppgave gikk ut på. Han tøyte alle grenser, både moralske og geografiske, og verden ble tvunget til å sette hardt mot hardt. Winston Churchill tok ordet: «Vi skal forsvare vår øy hva det enn måtte koste, vi skal kjempe mot dem på strendene, vi skal kjempe ved landgangene, vi skal kjempe på jordene og i gatene, vi skal kjempe i åsene; vi skal aldri overgi oss... Jeg kan ikke love dere noe annet enn blod, svette og tårer.»

Stolte Wehrmacht-soldater ble applaudert på grensen til Østerrike. Hele menneskerasen var offer for konspiratoriske krefter, som truet med å forpuste kroppsvæskene våre. Hitler forklarte det såre enkelt: Tsjekkoslovakia, Polen og Frankrike ble reddet fra bolsjevismen og jødene. «De fleste av dere vet hva det betyr når hundre lik ligger side ved side,» sa en glødende Heinrich Himmler, «eller fem hundre eller ett tusen. Dette er en ærefull side i vår historie... Vi hadde den moralske rett, og vi hadde en plikt overfor vårt folk å ødelegge dette folket som ønsket å ødelegge oss.»

Før krigen var omme, hadde han gasset, brent og skutt millioner av jøder. Den endelige regningen ble ikke skrevet før atombombene falt over Hiroshima og Nagasaki.

Etter at siste akt i det tredje riket var utspilt, senket Churchills jernteppe seg over Europa. Til Roosevelts store forargelse hadde De Gaulle alltid kjempet for Frankrike i et Europa uavhengig av stormaktene. Kuppet i Tsjekkoslovakia punkterte denne drømmen, og ingenting ble mer symptomatisk på tapte drømmer enn De Gaulles beryktede rop om Quebecs fri-

«Vil du ha et bilde av fremtida, se for deg en militærstøvel som tramper på et menneskelig ansikt, til evig tid».

George Orwell

het: «Vive Le Quebec libre!» Krustsjov hadde allerede slått skoen i bordet på FNs talerstol og John F. Kennedy hadde forkynt sin tyske tilhørighet fra Berlins talerstol. Europas gamle hovedstad ble sagt i to av muren mellom øst og vest.

Drømmene

Baptistpresten Martin Luther King jr. skuet utover de veldige folkemassene i Washington. «Jeg har en drøm,» begynte han, «om at sønnene til tidligere slaveeiere og sønner av tidligere slaver en dag skal sitte ned ved broderskapets bord... jeg har en drøm i dag.» Den drømmen kostet ham livet. Martin Luther King, Kennedy-brødrene og Marilyn Monroe ble alle gudfedre til Den Andre Skytteren (the second shooter), agenten fra det militær-industrielle komplekset som har gjemt UFOene.

I Paris oppdaget en ny studentgenerasjon hva det vil si å studere uten biinntekt. Sammen med CGT-erne veltet de bilene på Champs Elysée. Generalstreiken lokket De Gaulle inn i TV-studioet, og året etter var hans politiske karriere slutt. Ved De Gaulles bortgang forsvant krigens siste koloss. En ny generasjon kunne endelig beskjefte seg med blomster, sex og hallusinogener. Verden var pre-AIDS og post-syfilis, og dagens femtiåringer oppdaget Rock'n Roll. Det var på denne tiden mamma forsto at hun aldri trengte å vaske koppe- ne igjen.

Samlingen

Mens man på 70-tallet kjørte Volvo eller Oldsmobile og lyttet til Abba, BBC eller Richard Nixon, suste man ti år senere forbi i påstellfarget Nissan. De-reguleringspolitikken til Margaret Thatcher og Ronald Reagan ga støtet til økonomiske regioner, som EU og NAFTA. Verden forsto at det som egentlig betyr noe her i verden, må man kjøpe for penger. Det sovjetiske politbyrået slo av respiratoren til den siste stalinistiske partilederen. Mikael Gorbatsjov tok rollen som Judas og kysset den øst-tyske partilederen Erich Honecker på TV. «Det som hører sammen, vokser nå sammen» konstaterte Willy Brandt etter

Berlinmurens fall og Tysklands gjenforening.

Amerika ble plutselig ensom i rollen som supermakt. I 1990 gikk CIAs kjæledegge, president Saddam Hussein av Irak, til angrep på oljebrønnen Kuwait. Mens USA og England ledet et moralsk korstog som drepte hundretusener av irakiske soldater, sov Saddam trygt i bunken Europa hadde bygget for ham. Bomber og sanksjoner utarmet mannen i gata og gjorde rettferdigheten til et bestemt substantiv i valgtaler. Mens den irakiske lederen beholdt makten med tusenvis av kurdiske og Shia-muslimske liv på samvit-tigheten, demonstrerte spesialletterforsker Kenneth Starr demokratiets fortrefelighet i en 60.000 siders rapport om kjønnslivet til Bill Clinton.

Dinosaurenes visdom

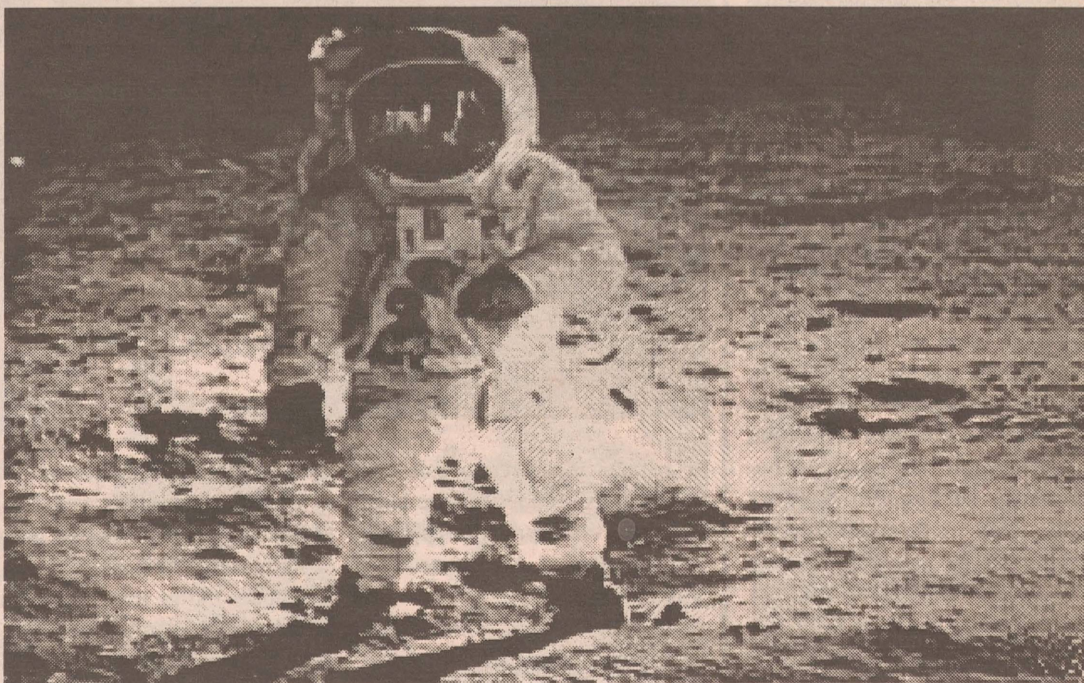
Tidens store visjonærer deler seg i to leire: De deprimerte og de fullstendig forrykte. George Orwell spådde i 1949 hvordan verden ville bli i 1984. «Vil du ha et bilde av fremtida,» sa han, «se for deg en militærstøvel som tramper på et menneskelig ansikt, til evig tid». I den andre leiren sitter NKPerne i gledesrus over Kampucheas år 0 og venter på det klasseløse samfunn. Enhver spådom er per definisjon oppspinn. Når historikerne, disse selverklærte vokterne av transcendental virkelighet, henviser til begrepene *kontinuitet* og *endring*, blir vi minnet om Platons to tusen år gamle skrifter. Vestens store genier stemplet den yngre generasjon som oppviglere og pøbler. Er det noe alle unge til alle tider har visst, så er det at de i hvert fall ikke vil bli som foreldrene.

Ronald Reagan sto en gang på FNs talerstol og drømte om hva som ville skje den gangen vesener fra verdensrommet truet vår eksistens: «Da ville vi glemme våre smålige krangler», sa han med et intelligent smil. Om Reagans løsning på alle verdensproblemene virker en smule ad hoc, så har i hvert fall teorien om asteroider på kollisjonskurs med jorda blitt stuert. Vi kan alle trøste oss med at ett eller annet sted i universet finnes det en enorm stein som kan gi oss en mening med tilværelsen.

Michael Wynn

UKJENT MORDER: John F. Kennedy ble i følge konspirasjonsteoretikere skutt av «den andre mannen»

MÅNEKAPPLØPET: Russland og USA utkjempet en prestisjekamp om å lande først til månen.

Ab Via

UHØRT

TABULA RASA

Cogito ergo stor sum (Jeg tenker, altså er jeg rik).

Jostein Gaarder

NYTT FRA NORSK SPRAKRAD

PÅ KANTEN

– Følg ditt hjerte, sier de vise menn og kvinner når man undrer på hva man skal bli når man blir stor. Det er jo vel og bra, men det gjør ikke saken enklere. Derfor påtar Ab Via-redaksjonen seg å gi deg noen råd om ytre faktorer som bør innvirke på ditt yrkesvalg.

Dersom du er kvinne er jo saken grei. Er du derimot mann, har du straks to muligheter: Du kan enten bli en av gutta på gølvvet, eller du kan bli leder for en stor bedrift. Blir du en av gutta på gølvvet er jo saken grei, men dersom du blir leder, har du straks to muligheter: Enten har du bindestrek i etternavnet, eller du har det ikke. Har du bindestrek er jo saken grei, for da blir du leder for et advokatbyrå. Har du imidlertid et helt ordinært navn, har du straks to muligheter: Du kan enten lede en bruktbilforretning eller du kan lede et stort forsikringskonsern. Leder du en bruktbilforretning er jo saken grei, men skulle du bli leder for et forsikringskonsern har du straks to muligheter: Du kan enten fisjonere eller fusjonere. Dersom du fisjonerer er jo saken grei, men dersom du velger å fusjonere, har du straks to muligheter: Du kan enten være streit eller du kan drive dørti bisniss. Er du streit er jo saken grei, men dersom du velger å være dørti, har du straks to muligheter: Du kan slippe unna, eller du kan bli tatt. Slipper du unna er jo saken grei, men dersom du blir tatt, har du straks to muligheter: Du kan enten love bot og bedring, eller du kan få fyken. Bot og bedring er jo vel og bra, men dersom du må slutte i jobben, har du straks to muligheter: Du kan bli forfylla alkis som resignerer totalt, eller du begynne å se deg om etter ny jobb. Dersom du ender på skrånplanet er jo saken grei, men begir du deg på leting etter ny jobb, har du straks to muligheter: Du kan enten bli leder for verdikommisjonen, eller du kan følge ditt hjerte...

– «Hestkuk» honnørord

Av Ole Martin Nicolaisen
Helge Stannæs

kuk til å skrive dikt, ville jeg tatt det som et kompliment og som

så mye flinkere enn for eksempel trøndere og sunnmøringer

oppfatter kanskje en del nordnorske kraftuttrykk annerle-

FAKSIMILE: BLADET TROMSØ, 06.10.99

– Vi baines ikkje av mangel på ord, men av mangel på bedre ord, heter det fra humoristisk hold.

Det er med glede at Sprakradet registrerer støtte også fra mer autoritert hold i debatten rundt det spraklige forfall.

Nordlendingen har siden tidenes morgen, som Erlend Loe

ville sagt det, visst at kraftuttrykk av typen "hestkuk", "trekuk", "hengpungsleng", "gorrhysa", "slarpfette" og andre fyndord gjerne brukes for å uttrykke beundring og respekt.

Sprakradet kaller herved på de ansvarlige myndigheter for å benytte slike uttrykk i hederlig omtale av personer som fortje-

ner det. For eksempel kunne universitetet utnevne hestpeisdoktorer, og Slottet burde benytte seg av muligheten til å dele ut Kongens trekukmedalje i gull.

"Arets hengpungsleng" burde bli et fast innslag i kultur-Norge, og Tromsbuss bør vurdere å gi alle erklerte hestku-

ker honnorbillett på bussen.

Sist, men ikke minst, anser Sprakradet den nye status til disse ordene som en mulighet for produsenten av "Fisherman's Friend" til å relansere produktet under det navnet det har hatt på folke-munne i flere år allerede: "Sjarkhora".

Kreativ Uke

KU-galskapen råder på UiTø, og Ab Via-redaksjonen har hentet inn følgende uttalelse om prosjektet:

– Hensikten med KU er å gjøre Universitetet i Tromsø til et kremuniversitet ved å melke statsbudsjettet for sårt tiltrengte kultur-midler og å skumme fløten av det gode som finnes blant våre ansatte., slik at for eksempel jur-fak kan utdanne creme de la creme av advocati biola også i fremtiden. Videre arbeider vi med muligheten for å utdanne astro-, kosmo- og andre naut som en del av det påkostede «Cows in space»-programmet, som har som målsetning å øke bestanden av stjernekyr her i Nord-Norge. Under KU ble gjøkalven slaktet, og vi gleder oss til fortsettelsen, heter det i en fiktiv uttalelse fra rektor Tove Bull.

IMMATURUS

TRIVIELT

Et banner plassert sentralt på universitetsområdet forrige uke har skapt en strøm av oppgitte henvendelser til Ab Via-redaksjonen.

– Ordet «enegadsgninksroF» i speilvendt skrift på en enorm plakate har ingen ting på et universitet å gjøre, sier en sint,

gammel dame på telefonen.

– At forskermiljøet ved Universitetet i Tromsø ikke en gang er kompetente til å henge plakaten sin den riktige veien når de for en gangs skyld kommer ut av skapene og laboratoriene sine for å vise omverdenen hva de er gode for er mildest talt en skandale,

utroper en oppgitt herre.

– Spennende, og kanskje litt kreativt. I hvert fall spennende. Er den til salgs? spør en representant for det etablerte kunstmiljøet i byen komtemplativt.

– Definitivt et nyord som må fornorskes og få en berettiget

plass i ordboken, uttaler de ansatte ved Institutt for nordisk språk og litteratur.

Fra ansvarlig hold understrekes betydninga av å se fenomenet i perspektiv.

Nettpreik

Nok et Utopia betyr nok en utgave av nettpreik, din guide til internettets høyest uransakelige veier.

Rarere ting har kanskje skjedd, men det viser seg faktisk at gode gamle ærverdige Yahoo går med overskudd og faktisk tjener penger. Et ikke-porno foretak som tjener penger på nettet? Uhørt. Selv bokhandlerkjeden Amazon (på www.amazon.com) slet lenge med å tjene en eneste krone til tross for at de gikk med kjempeoverskudd på børsen.

Forman & friends

Først ut er kanskje den beste amerikanske situasjonskomedien på lang, lang tid – et 70-tallsshow på www.that70sshow.com. Denne serien har masse 70-tallsnostalgi, kompetente skuespillere, morsom handling og et ultratrøft soundtrack blant annet inspirert av Alex Chilton. Kan en ønske mer? – Bli med i kjelleren til Eric Forman og hans lettere patetiske venner.

– Drep Barney!

Første gang jeg snublet innom Jihad på www.jihad.net trodde jeg det var en fanatisk muslimsk anti-Salman Rushdie side. Jeg kunne ikke tatt mer feil. Jihad betyr som kjent hellig krig, men mottakeren av den hellige vrede er i dette tilfellet den amerikanske barneTV-figuren Barney the dinosaur. Denne siden er dedikert "[the] heterogeneous organization of people on the Internet dedicated to defamation, humiliation, eradication, killing, and removal of Barney the Purple Dinosaur of the television show "Barney & Friends". Alt hva folk finner på.

www.band.com

Kongene av skandinavisk rock, svenske the Hellacopters offisielle side har vært under konstruksjon i flere generasjoner, men virker nå som den nærmer seg fullførelse. Siden er å finne på www.hellacopters.com. Sjekk i samme slengen også ut deres mektige norske kolleger i Gluecifer, som også har fått eget domene på www.gluecifer.com. Bandspesifikke domenenavn gjør det jo ganske lett å huske URLer.

Forøvrig

Det var alt for denne gang, har du tips om oppløftende sider, kan de mailes til Dethomaso@c2i.net.

Kjell-Makrell

I går var jeg ikke ulykkelig i tjueminutter, sa hun.

Hun gikk bort til skapet, tok ut en nudel-pose med kyllingsmak.

Hvorfor det, sa han.

Hun åpnet pakken, satte seg igjen ved kjøkkenbordet.

Jo, det var noe jeg leste, sa hun.

Hun knakk av en stor bit, trykket den i munnen.

Han reiste seg, gikk over kjøkkengulvet, helte den varme kaffen ut i vasken.

Lot springvannet renne over koppen.

Hvor da, sa han.

Hvor hva, sa hun. Kjakene

knuste rå pasta.

Han stod med ryggen til henne, den høyre skulderen mer anspent enn den venstre.

Springvannet fremdeles rennende.

Hvor var du ikke ulykkelig i tjueminutter, sa han.

Er det viktig, sa hun.

Han skrudde av det kalde vannet, ristet dråpene av koppen, satte koppen på benken.

Vil du ikke fortelle hvor du var, sa han.

På kafeteriaen, sa hun, hvor ellers.

Nudel-posen var nær tom.

Han tok opp koppen, så på den,

skrapte bort en ikke synlig flekk.

Var du alene, sa han.

Hun var ferdig å tygge nå, lot den tomme posen knitre mellom hendene.

Jeg leste at Kjell Askildsen fyller 70 år, sa hun.

Å, sa han.

Den høyre skulderen senket seg.

Han gikk bort til kaffekjelen, helte varm kaffe i koppen.

Gikk bort til kjøkkenbordet, satte seg på stolen overfor henne, hevet koppen.

Skål for Kjell-Makrell, sa han.

Ja, sa hun.

Ølboksen

Den øl-konsumerende delen av Tromsø-studentene gleder seg nå over det første semester med butikk-øl. Dette har selvsagt gitt mangfoldige ringvirkninger for så vel konsum som innkjøpsmønster. Et synlig resultat har vært at ølmonopolene (ølutsalgene) legges ned omvendt proporsjonalt med studentenes strømning til valgurnene. Ingen virkemidler var tydeligvis gode nok for disse høyst spesialiserte forretningene. Først prøvde de seg med at kutte

prisen per flaske med nesten to kroner (!) for å kunne matche prisene til byens øvrige handelsstad; dette ble til og med gjort uten å ødelegge driftsgrunnlaget for geskjeften i følge ledelsen for de involverte parter – dermed kan man bare spekulere på hvilke inntektskilder et ølmonopol har vært for byens etableringer med dette for øyemed.

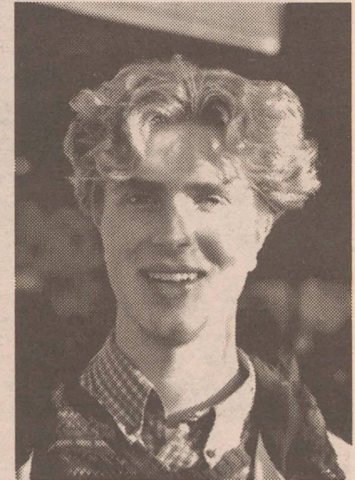
Ekspertise og utvalg var ølutsalgens force, dermed melder spørsmålet seg om vi nå står foran et redusert til-

bud når kun Macks ølutsalg i Tromsdalen gjenstår? Muligens, men til gjengjeld er både prisnivået sunket og tilgjengeligheten økt ganske dramatisk. Og når det gjelder utvalg har mange av dagligvareforretningene et absolutt respektabelt assortiment å by på.

Dermed står vi igjen med spørsmålet: er det ekspertise tilgjengelig på de nye utvalgsstedene? Her blir nok svaret av en noe mer negativ art. Personlig oppfølging og kunnskapsbaserte anbefalinger.

Fire på rad:

Tre måter å bekjempe mørketidsdepresjonen på?

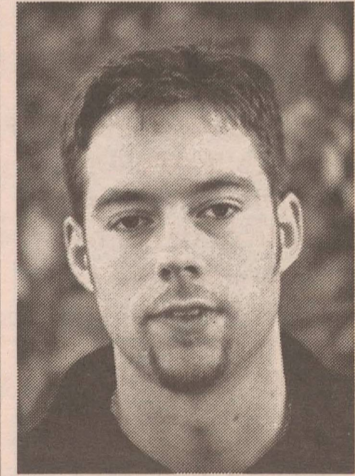
Markus Peltonen

Finsk student
Drikke mye alkohol, ha mye sex og gå mye i badstu

Synne Berild

Farmasi
Cafe besøk, litt solarium og hjemmekos med stearinlys.

Jan-Are K. Johnsen
Psykologi
Drikke vin, feire bursdagen min og være deprimert.

Kirsten Haaberg

Fysikk
Trene, leke med venner, ta sol

Utopia

Til å nytes...

STIAN & Co.

SEKS UKER!

STIAN '99

Foto: Hanne Stien

Mens vi venter på Nord-Norgebanen...

Semesteret er halvveis passert, og mange har ennå ikke funnet det for godt å åpne bøkene. Frykt ikke - godtfolk, den virkelig nyttige lærdom finnes ei i bøker. Virkelig innsikt oppnår en i festlig diskurs med medmennesker – gjerne godt hjulpet av alkoholinntak. Hvis alkohol er sunt i moderate mengder, må det jo være enda sunnere i større modererte mengder.

Onsdag 13. oktober

Tema i kveld på Blå Rock Café er **funk**. Det er vanskelig å tenke seg hvordan musikken hadde vært i dag hadde det ikke vært for banebrytende svarte musikere som f.eks. James Brown og Sly & The Family Stone.

Torsdag 14. oktober

Midnight Choir er et av Norges mest kritikerbejublete band. Deres turneåpning fikk terningkast seks av Dagbladet. I kveld gjester de Auditorium Maximum. Absolutt noe en for enhver pris ikke bør gå glipp av!
Internasjonalt Seminar på Mack-kjelleren kl. 20.00. Tema i dag er Sem Terra: De jord-

løse i Latin-Amerika. Fattige landarbeidere i Latin-Amerikas kamp for rettigheter står på programmet. Innledere består bl.a. av representanter for organisasjonen Sem Terra (uten jord). **Moteshow** arrangert av Tromsø Tekstilgruppe i Storsalen på Kulturhuset kl. 17.30 og 20.30. Få "Bli ny"-idéer til den nette sum av 100 kroner.

Fredag 15. oktober

Tromsøs egen reggae-estor Bob Benoni inviterer til intim reggaeaften på puben Bak Mål.

Lørdag 16. oktober

Latin-Amerika-gruppen på UiTø inviterer til salsaaften på Mack-kjelleren

Tromsø Filmklubb viser Stanley Kubricks *The Killing*. Dette var hans første spillefilm hvor han hadde et skikkelig budsjett, og den kan på mange måter karakteriseres som en typisk film noir. Verdensteateret kl. 14.30.

Søndag 17. oktober

Tromsø Filmklubb viser *The Incredible Shrinking Man*. Denne filmen er et typisk eksempel på en amerikansk 50-talls science fiction-film basert på den nukleære frykten. Verdensteateret kl. 15.00. Nok en sjanse til å få med deg **Stein Elvestad** spille mentalt utfordret i *En gal manns dagbok*. På Mack-kjelleren.

Mandag 18. oktober

Nasjonaldiva **Herborg Kråkevik** vitjar Tromsø med forestil-

linga *Herborgs verden*. Arrangementet finner sted på kulturhuset kl. 19.30. Forestillingen løper fram til og med torsdag 21. oktober.

Hele denne uken er **Freds-, konfliktløsnings- og menneskerettsveke '99**. Hver dag vil forskjellige arrangementer bli avholdt på universitetet og Mack-kjelleren. Se etter folder og oppslag.

Tirsdag 19. oktober

Horrormeister **Dario Argentes** film *Susperia* vises på Blå Rock Café. En ung pike kommer til skole i Europa. Problemet er at hun lærer mer enn godt er.

Onsdag 20. oktober

I dag har du nok en gang sjanse til å få med deg **Stein Elvestads** forestilling *En gal manns dagbok*.

Torsdag 21. oktober

Internasjonalt Seminar på Mack-kjelleren kl. 20.00. Tema er *Religion – konfliktløser eller konfliktskaper?* Er det religionen i seg selv som er bakgrunnen til konfliktene, eller er religionen brukt som et skalleskjul for andre materialistiske motiver? Innledere er Øyvind Norderval, førstestamanuensis ved institutt for religionsvitenskap ved UiTø og Torkel Brekke, dr.philos og forfatter av boken *Religion og vold*.

Fredag 22. oktober

Konsert med **the Olympians**

på Mack-kjelleren. De spiller gresk og arabisk musikk.

Lørdag 23. oktober

Bob Benoni inviterer nok en gang til intim reggaeaften på puben Bak Mål. Ganja to the people!

Tromsø Filmklubb viser *Freakin' Beautiful World*. Denne filmen beskrives som Finlands svar på *Trainspotting*. Den tar for seg "narkomisbruk blant storbyungdom på en ikke-moraliserende måte". Filmen skapte for øvrig opphetet debatt etter at en av statistene døde av overdose. Verdensteateret kl. 14.30.

På **Kulturhuset** kan du få med deg *Jungelen i Tromsø*, to sosialantropologiske filmer om det flerkulturelle Tromsø. For øvrig er det flerkulturelt program hele denne dagen på kulturhuset. Blant andre møter Mari Boine opp.

Søndag 24. oktober

Siste sjanse til å få med seg Roar Werner Eriksens utstilling, *Et maleri for vår tid*, på **Tromsø Kunstforening**. **Tromsø Filmklubb** viser *Happy Together*. Denne filmen er visstnok en oppvisning i filmkunst fra en av tiårets beste regissører – Wong Kar-Wai. Verdensteateret kl. 15.00.

I dag er for øvrig **FN-dagen**, i tilfelle du lurte.

Mandag 25. oktober

Teatergruppa **Kjærlighetens slaver** setter opp forestillingen

Først på ballen i Storsalen på Kulturhuset kl. 19.30.

Tirsdag 26. oktober

Blå Rock viser filmen *Barfly*. Bli med på gla'fyll med Mickey Rourke og co. Heia brennevin.

Onsdag 27. oktober

Tøffe jenter med stive brystknopper inviterer til *Stiff Nipples-utgivelsesfest* på Mack-kjelleren.

Tema på **Blå Rock Café** i kveld er **Garasje/the Cramps**. Denne fantastiske sjangeren eksemplifisert ved de levende legendene **Lux Interior & (Poison)** **Ivy Rorschach** i the Cramps består av en sunn blanding av: "sinnssykdom, hylling av massemordere, burleske strippere, store doser bisarr sex og en uovertruffen kjærlighet til det obskure og antikommersielle innen både film og musikk". Kan en enkel, avsyndig sjel ønske mer?

Musikklinja ved Kongsbakken VGS arrangerer **krokonsert** på Folkets Hus kl. 18.00. Arrangementet er stilt i stand i samarbeid med Operasjon Dagsverk. Musikken vil etter sigende variere mellom klassisk og rock.

Hvis DU vil legge inn noe på Nord-Norge-banen, kontakt oss på faks/telefon/e-post: nordnorgebanen@yahoo.com ELLER stikk innom glassburet på SVF.